

Verksamhetsplan 2018-2019

Budget 2017

Skärgårdskommunen

Österåker

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLL	Sida
KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE	
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÅR 2016-2018	
1. ALLMÄN	1
1.1 Långsiktig ekonomisk planering	
1.2 Vision och mål	
1.3 Flyktingverksamhet	
2. BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR	6
2.1 Omvärldsfaktorer	
2.2 Skatteintäkter/avgifter	
2.3 Bostadsbyggande	
2.4 Demografiska förändringar	
2.5 Nya regler	
3. KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	16
3.1 Kommunens ekonomiska utveckling	
3.2 Skattesats	
3.3 Skatteintäkter och statsbidrag	
3.4 Prisutveckling	
3.5 Pensionskostnader	
3.6 Pengnivåer	
4. VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER OCH RAMAR	21
4.1 Verksamhetsnettokostnader	
4.2 Driftbudget	
4.3 Investeringsbudget	
5. FINANSIELLA KOSTNADER/INTÄKTER	24
6. LIKVIDITET OCH FINANSIERING AV INVESTERINGSBEHOV	
7. AVSTÄMNING MOT FINANSIELLA MÅL	
8. BALANSKRAV	
9. KÄNSLIGHETSANALYS	
10. KOSTNADS- OCH INTÄKTSBUDGET	27
11. RESULTATBUDGET	
12. FINANSIERINGSBUDGET	
13. BALANSBUDGET	
14. NÄMNDERNAS UPPDRAG OCH BUDGET	
14.1 Kommunfullmäktige	31
14.2 Kultur- och fritidsnämnden	32
14.3 Skolnämnden	33
14.4 Vård- och omsorgsnämnden	37
14.5 Produktionsstyrelsen	40
14.6 Socialnämnden	40
14.7 Byggnadsnämnden	42
14.8 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	43
14.9 Kommunstyrelsen	44
Övergripande plan för utbyggnad av nya förskolor och skolor 2017-2040	Bifogas

Budgetförord. Budget 2017 med plan för 2018-19.

Österåkers kommun befinner sig i ett fortsatt mycket gott ekonomiskt läge! Alliansen i Österåker tar ansvar för ekonomin och de satsningar som görs i kärnverksamheterna är kloka, välavvägda och ger effekt. Vi har många kompetenta och engagerade medarbetare i verksamheterna vars insatser ligger till grund för god kvalitet och ekonomi.

Sedan 2010 har kommunen gjort stora överskott tack vare bland annat en hög inflyttning och kloka, långsiktiga politiska prioriteringar. Pensionskulden prognosticeras vara fullt ut finansierad 2020, ett läge som inte många kommuner kan stoltsera med. Reserveringarna till resultatutjämningsreserven - fonderade medel att använda vid en konstaterad, djup lågkonjunktur - uppgår till närmare 170 miljoner kronor. Vi står riktigt väl rustade för framtiden för att möta nya utmaningar på kort och lång sikt.

Mot bakgrund av det känns det mycket tillfredsställande att kunna presentera Alliansen i Österåkers budget för 2017 med plan för 2018-19, där verksamheterna tillförs närmare 102 miljoner mer än i föregående års budget! Av dessa 102 miljoner tillförs skolan drygt 55 miljoner och Vård- och omsorgsnämnden 26 miljoner mer än föregående års budget.

För perioden 2017-2019 planeras investeringar på drygt 390 miljoner kronor. Investeringsvolymen kommer att finansieras med egna medel. Tack vare god ekonomisk hushållning behöver ingen upplåning ske under perioden.

Österåker är en tillväxtkommun. Förra året ökade invånarantalet med 950 personer. Per den sista augusti 2016 passerades 43 000 invånare i kommunen. Tillväxt - och med det ett ökat skatteunderlag - är avgörande för att kunna erbjuda och utveckla en hög kvalitet i välfärden även i framtiden. Vi ställer oss positiva till att det byggs attraktiva bostäder i vår kommun för att möta behoven av en växande befolkning.

Österåker har en medelålder på 39,6 år. Entreprenörsandan och företagandet är mycket högt. Den generella arbetslösheten såväl som ungdomsarbetslösheten tillhör de lägsta i hela landet.

Satsningar och investeringar

Verksamheterna tillförs, som nämnts, ca 102 miljoner mer i denna budget. Alliansen genomför extra satsningar för kvalitetshöjningar inom viktiga kärnverksamhetsområden - utöver pris-, löne- och volymförändringar.

Mer än hälften av de utökade medlen för 2017 – 55,6 miljoner kronor – är satsningar på förskola och skola.

Skolpengen höjs med mellan 3,4 och 4,4 % beroende på årskurs. Förskolepengen höjs med 2,8% och pengarna till förskoleklass med 7,4%. Fritidspengen höjs med 4,8 %

Tilläggsbeloppet för barn med särskilda behov höjs. Det lämnas också ett uppdrag till pedagogcentrum att ge särskilt begåvade barn stöd och möjligheter. Bonus ges till förskolor som anställer legitimerade förskollärare och har högre personaltäthet samt uppdrag lämnas om att utreda möjligheten för barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare. Elevvården förstärks med kuratorer och speciallärare.

En kompetensutveckling av personalen inom demensvården genomförs och anhörigstödet förstärks. En kontrollfunktion avseende kundnöjdhet inom hemtjänsten införs. En aktivitetsförstärkning för äldre görs genom helgaktiviteter på trygghetsboenden samt att den dagliga verksamheten för 67+ utökas. En resursförstärkning görs på arbetsterapeuter, sjukgymnaster och sjuksköterskor. Pengen för särskilt boende höjs med 2,8%

Simhallen görs avgiftsfri vad gäller fritidsbad för barn upp till nio års ålder. Berga teaters tekniska utrustning uppgraderas. Ett riktat stöd för aktiviteter för funktionsnedsatta utreds. Issåsongen för konståkning och ishockey förlängs. Biblioteket är en viktig mötesplats och får en extra satsning. En inventering av kulturarvet och kommunens sevärdheter görs. Wira-stiftelsen såväl som Länsmansgården får fortsatt bidrag för bland annat fortsatt vårdande av kulturfastigheter

Från jord till bord-projektet förlängs. En satsning görs på skolmåltider att öka andelen ekologisk och närproducerad mat. Miljö- och hälsoskydds nämnden tillskjuts medel för utökade kontroller. Ansökningsbara medel för miljöförbättrande åtgärder tillskjuts. Armada får i uppdrag att åstadkomma giftfria innermiljöer i t.ex. skolor. Det kan handla om byte av plastmattor etcetera.

Ett Ljusterö och mellanskärgårdsprojekt inrättas för att stärka upp näringsliv, tillväxt och infrastruktur på öarna. Fritidsgården på Ljusterö får utökade öppettider.

Investeringstakten skruvas upp med drygt 10 miljoner mer jämfört med budget 2016 och hamnar på totalt 128 miljoner för 2017. Den totala investeringen i infrastruktur är drygt 100 miljoner för 2017.

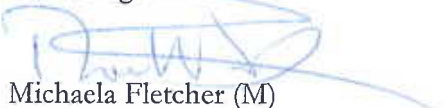
Den kommunala skattesatsen föreslås för 2017 sänkas med 42 öre till 17:75:- per intjänad hundralapp.

Sammanfattning

Budgeten för 2017 med plan för 2018-19 innehåller satsningar som ökar kvaliteten i verksamheterna. Framförallt skolan, vården och omsorgen ges värdefulla resurstillskott. Investeringstakten ökar, där investeringar i infrastruktur är över 100 miljoner. En modell för mål- och resultatstyrning kommer att implementeras för att tydliggöra hur skattemedlen används och hur man ytterligare kan utveckla verksamheten ur ett medborgarperspektiv. Stickprovskontroller kommer att göras i kommunens upphandlingar för att säkerställa avtalsefterföljelse. Denna budget är avvägd för att även klara de finansiella målen och pensionsåtagandet. God ekonomisk hushållning är ledstjärnan. Alliansens budget svarar upp mot olika angelägna behov och intressen samt stärker vår konkurrenskraft gentemot andra kommuner.

Vårt ekonomiska läge i Österåkers kommun är mycket gott och jag ser framtiden an med stor optimism! Som ytterst ansvarig för kommunens ekonomi överlämnar jag med stolthet denna budget för antagande!

Åkersberga 2016-10-20

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÅR 2017-2019

1. Allmän

Långsiktig ekonomisk planering

Enligt kommunens planering- och styrprocess, fastställd av kommunfullmäktige 2010-11-08 § 138, ingår att ta fram en tioårs prognos för varje mandatperiod. Syftet är att skapa ett underlag, som beskriver den långsiktiga ekonomiska utvecklingen i kommunen.

Planerings – och styrprocess i Österåkers kommun

Långsiktig strategisk
planering 10 år

Politiska inriktningsmål
& vision

Verksamhetsplan
3 år

Budget
1 år

Uppföljningar
Delårsbokslut
Bokslut

Långsiktig ekonomisk planering för åren 2016-2026 har upprättats och informerats i Kommunfullmäktige (KF § 4:5 2016 05 23). Prognosen bygger på kommunens totala intäkter och kostnader med hänsyn till befolkningsutveckling, bostadsbyggande samt omvärldsfaktorer. Den långsiktiga strategiska planeringen ligger till grund för ett politiskt ställningstagande inför budget- och verksamhetsplan, i detta fall åren 2017-2019.

En god ekonomi är en förutsättning för att kunna förverkliga den politiska visionen. Det innebär att vi bygger upp en god ekonomisk hushållning för att kunna möta oförutsedda konjunktursvängningar eller demografiska förändringar.

Vision och mål

Enligt kommunallagen ska det i budgeten för verksamheten och ekonomin anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta kräver en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt bra uppföljningssystem. Förvaltningsberättelsen i delårsbokslutet och bokslutet ska utvärdera om resultatet är förenligt med de mål som Kommunfullmäktige har beslutat om.

I enlighet med kriterierna för god ekonomisk hushållning har kommunen planerat att införa en ny modell för målstyrning. Viktiga delar i detta arbete är nämndernas kvalitetsredovisningar och kommunens målstyrningsmodell.

Visionen pekar på att kommunen skall vara länets mest attraktiva skärgårdskommun, den skärgårdskommun som flest väljer att flytta till, bo och verka i, starta företag i samt besöka; en skärgårdskommun i världsklass. Österåker ska präglas av framtidstro, mångfald och öppenhet.

En arbetsgrupp inom kommunstyrelsens kontor kommer att bildas för att föreslå kommunens vision 2040 i avstämning med Kommunstyrelsens arbetsutskott. Hänsyn ska tas till både medborgarnas och medarbetarnas delaktighet. Detta ska presenteras tillsammans med budget 2018 och plan 2019-2020.

För närvarande pågår ett arbete med en ny översiktsplan som beräknas antas 2017.

Inriktningsmål för Österåkers kommun har utvecklats och kompletterats med flera indikatorer enligt nedan:

- Invånarna skall uppleva en professionell service av hög kvalité och ett gott bemötande för all kommunal service.
- Ekonomi i balans
- Österåker skall vara bästa skolkommun i länet
- Österåker skall erbjuda högsta kvalité på omsorg för äldre och funktionshindrade
- Österåker skall ha en trygg miljö
- Österåker skall utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö o natur att samverka.
- Stark och balanserad tillväxt

Indikatorer för ovanstående inriktningsmål enligt nedan:

- Nöjdhetsindex (NKI) i medborgarundersökning och Stockholm Business Alliance (SBA) undersökning
- Fortsatt god ekonomisk hushållning och fastställd åtgärdsplan vid eventuellt negativ avvikelse
- Andel elever med behörighet till gymnasium, lärarnas behörighet, minst godkänd i alla ämnen samt föräldrarnas nöjdhet inom förskoleverksamhet
- NKI hemtjänst och äldreboende samt brukarenkäter inom funktionshinder
- Trygghetsfrågor i medborgarundersökning och trygghetsindex för unga
- Miljöräkning enligt Aktuell hållbarhets rankning
- Antal bostäder och arbetsplatser

Respektive nämnd har fått i uppdrag att följa upp resultatmål med hjälp av styrtalet och mätmetod utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål och indikatorer. En särskild mall för "Mål och måluppfyllelse" har framtagits. Mål arbete i form av "Mål och resultatstyrning" ska utvecklas och redovisas till Kommunstyrelsen under våren 2017. Nämndernas resultatmål inkl. indikatorer framgår av bilaga 23.

Kommunfullmäktige har antagit lokala miljömål och beslutat om hur miljömålsarbetet ska bedrivas (KF § 7:15/2016). I enlighet med beslutet ska målen vara en del av kommunens planerings- och styrprocess och ingå i kommunens mål- och resultatstyrning. Detta innebär att miljömål tillsammans med indikatorer tas fram, följs upp och analyseras för utveckling. Verksamheternas åtgärder samlas i nämndernas verksamhetsplaner som från och med 2018.

De övergripande finansiella målen har inför budget 2017 och plan 2018-19 utvecklats enligt nedan:

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 % av skatt och bidrag som utgiftstak.
- Kommunens utdebitering hålls så låg som möjlig under mandatperioden 2015-2018. För år 2017 är 17,75 dvs. en sänkning med 42 öre jämfört med år 2016.
- Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3,5 % i snitt under mandatperioden.
- Investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar, ska finansieras med årets resultat.
- Årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital ska reserveras för pensionsskuld i balansräkning under posten eget kapital.

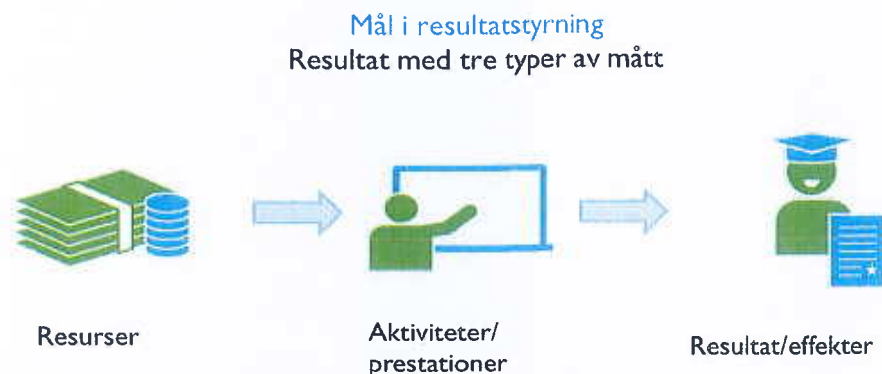
Enligt ny lagstiftning ska kommunfullmäktige för varje mandaperiod anta ett program för uppföljning och insyn av verksamheter som utförs av privata utförare. Detta gäller från och med 1 januari 2015.

Lagstiftningens mål är att

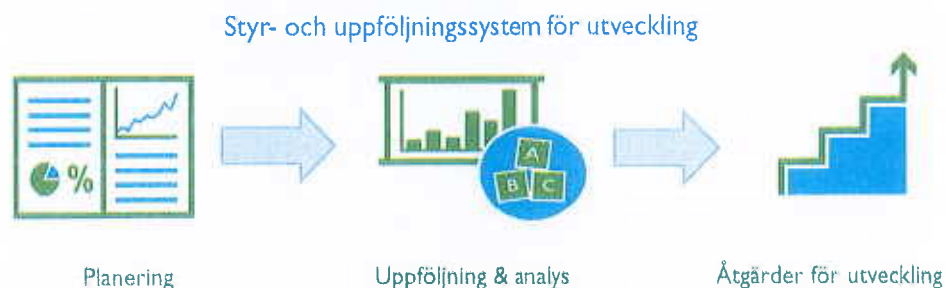
- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- Öka allmänhetens insyn i privata utförare verksamhet
- Stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

Ett program för uppföljning och insyn har hanterats av Kommunfullmäktige § 4:19 (2015-06-15).

Under 2016 har inrättats en särskild enhet "Budget och kvalitetsenhet" för att ytterligare förstärka sambandet mellan resurs och resultat via mål- och resultatstyrning. Resultatstyrning syftar till att förflytta perspektivet i målstyrningen från resurser och aktiviteter till vilka resultat som uppnås i verksamheternas service till brukarens. Detta innebär att resultatet följs upp ur brukar/medborgarsperspektiv.

Kvalitet och effektivitet ska utvecklas via uppföljning och analys. Högsta möjliga kvalitet i välfärdstjänster till lägsta möjliga kostnad. Idag finns stora skillnader för både kvalitet och pris mellan och inom kommuner som inte är medvetna eller har en naturlig förklaring. Styr- och uppföljningssystemet ska utvecklas genom att fokusera på hur man använder resurser och hur man kan vidta åtgärder för utveckling via uppföljning och analys.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunens medborgare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel och utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommunmedlemmar kan försäkras samma servicenivå som dagens invånare utan att skattenivån höjs. För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan.

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har ca 537 Mkr reserverats för pensionsskulden på ansvarsförbindelsen. Detta motsvarar 72 % av pensionsskulden avseende före 1998. Soliditeten har förbättrats och uppgått till ca 65 % exkl. pensionsskuld före 1998 (inkl. ansvarsförbindelse drygt 17 %) vid bokslutet 2015. För övrigt har Österåkers kommun reserverat medel på drygt 170 Mkr inom RUR(resultatutjämningsreserv) för att använda i dåliga tider. Med hänsyn till bokslutsprognosen för 2016 kommer soliditeten, reserverade medel för pensionsskulden höjas ytterligare.

Österåker är en tillväxtkommun och dess invånare ökar med ungefär 1000 personer per år. Kommunens demografiska förändringar visar att andelen äldre kommer att öka både på kort och lång sikt. Detta innebär att kostnader för äldreomsorg och utbetalning av pensionskostnader ökar kraftigt. En trygg god kommunal verksamhet är en utmaning för Österåker. Det krävs en effektivisering genom förändringsarbete och förnyelse av arbetsformerna och organisationen för att inrymma kostnaderna inom de framtida skatteintäkterna. Förändringsarbetet ska omfatta både administration och kärnverksamhet.

Flyktingverksamhet

Många människor i världen har varit på flykt från krig och katastrofer sedan 2015. Hittills i år har antalet asylsökande minskat. Jämfört med rekordhösten 2015 är nedgången kraftig, men det har även kommit färre sökande än motsvarande tid förra året. Migrationsverket räknar nu (i sitt huvudalternativ) med 34 500 asylsökande för i år mot 100 000 i prognosen från februari. Prognosen för antalet ensamkommande minderåriga asylsökande justerats ned från 18 000 till 3 000. Även för kommande år har prognoserna för antalet asylsökande och ensamkommande minderåriga asylsökande justerats ned.

Kommunstyrelsen har tagit fram ”Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering” samt ”Åtgärder för integration”. I riktlinjerna ingår bl.a. att inrätta två samverkansgrupper för både operativa och strategiska utgångspunkter. Socialförvaltningen har inrättat en flyktingstödsenhet under 2016 som ansvarar för bl.a. mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Det är viktigt att genomföra en processbeskrivning av samtliga delar i hela mottagningsprocessen.

Den 1 mars 2016 trädde en ny lag ikraft, Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Enligt lagen är en kommun skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. Syftet med lagen är att nyanlända snabbare ska tas emot för bosättning i en kommun och påbörja sin etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet. För Österåkers del innebär ca 16-17 nyanlända varje månad från april (154 personer under 2016). Detta är alltså utöver ensamkommande minderåriga. Österåkers kommun har planerat boenden för 172 ensamkommande barn inkl. 26 personer på bostadsrigg vid Sporthallen och bostäder för 154 nyanlända (75 rum för ensamhushåll och 20 bostäder/moduler för 3-4 rum och kök).

Flyktingverksamheten ska drivas som resultatenhet ur kommunens helhetsperspektiv. De omedelbara kostnaderna för flyktingmottagandet står staten för, men de långsiktiga kostnaderna kan bli problematiska för kommunsektorn. Förstärkningar från staten i form av tillfälliga bidrag löser inte den långsiktiga finansieringen.

Arbetsmarknadsdepartementet har föreslagit ett nytt ersättningssystem för ensamkommande barn. Detta innebär en övergång till ett mer schablonbaserat ersättningssystem och har byggts på att de flesta ensamkommande barn bor i familjehem eller stödboenden i stället för HVB-hem. Regeringen vill att fler ensamkommande barn och unga ska tas emot i stödboenden som är en billigare och enklare boendeform. Förslaget har varit på remiss. Regeringen skjuter fram införandet av det nya ersättningssystemet och ska gälla i juli 2017 i stället för i januari 2017. Nu får kommunerna större möjligheter att hinna ställa om sina verksamheter. För Österåkers del kan förslaget innebära ca 15-25 Mkr lägre ersättning jämfört med dagens system beroende på antal ensamkommande barn under 2017. Under förutsättning att Regeringen fattar beslut om det nya ersättningssystemet för flyktingmottagandet ska Socialförvaltningen arbeta efter att fler HVB- boende för ensamkommande barn omvandlas till stödboende.

2. Budgetförutsättningar inför 2017-2019

2.1 Omvärldsfaktorer

En grundläggande förutsättning för planeringen de kommande åren är att se kommunen i ett omvärldsperspektiv. För kommuner liksom företag spelar omvärlden i ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv en allt större roll.

Konjunkturåterhämtningen i världen fortsatte under inledningen av 2016, även om den globala BNP-tillväxten var måttlig. Tillväxten i euroområdet tilltog under inledningen av 2016, men den är fortfarande ojämnt fördelad. Starkare investeringsutveckling understödd av expansiv penningpolitik och något expansiv finanspolitik förväntas framöver.

Svensk ekonomi växte snabbt 2015 och tillväxten väntas enligt regeringens bedömning bli hög även 2016 för att avta 2017. De låga räntorna, stark ökning av sysselsättningen, stadigt ökande disponibel inkomst och ett i utgångsläget högt hushållssparande tyder på fortsatt hög konsumtionstillväxt i hushållen framöver. Men införandet av krav på amorteringar på nya bostadslån ger enligt regeringen en motverkande kraft. Investeringsstillväxten inom näringslivet väntas avta stegvis. Bostadsinvesteringarna väntas fortsätta öka men i lägre takt i och med att resursutnyttjandet inom byggsektorn blir mer ansträngt. De offentliga investeringarna bedöms växa i hög takt 2016 och 2017, främst i kommunsektorn. BNP kan öka med 2,5 procent år 2017 resp. 2,0 procent år 2018 enligt budgetpropositionen för år 2017.

Till följd av den snabba efterfrågetillväxten beräknas antalet sysselsatta öka starkt både 2016 och 2017 och sedan bromsas in 2018 i samband med lägre BNP-tillväxt. Sysselsättningen i kommunsektorn väntas lämna ett stort bidrag till ökningen under hela prognosperioden. Arbetslösheten väntas sjunka från 6,8 procent för helåret 2016 till 6,3 procent för perioden 2017-2019.

Trots expansiv penningpolitik har inflationen varit låg under en längre tid. Den underliggande inflationen har dock stigit trendmässigt sedan 2014 och väntas, enligt regeringen, fortsätta stiga 2017. Resursutnyttjande, mätt med BNP-gapet, bedöms vara balanserat 2018-2020.

Regeringen har en starkare utveckling av arbetade timmar och en större lönehöjningar än SKL senaste bedömning framförallt under perioden 2016-2019.

Den makroekonomiska prognosen för 2016 och 2017 samt kalkylen för åren fram till 2019 som SKL har redovisat, innebär verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar. Den fortsatt svaga utvecklingen internationellt innebär att det inte blir någon större fart på svensk export. Det är i stället stark inhemsk efterfrågan som drivit på tillväxten i Sverige. Den förhållandesvis höga tillväxten i den svenska ekonomin, med en snabb ökning av antalet arbetade timmar, har gett bra skjuts åt skatteunderlaget i reala termer de senaste åren. Den utvecklingen fortsätter ytterligare en tid, men dämpas redan under nästa år när konjunkturen går in i en lungnare fas med mindre sysselsättningsökning. Realt skatteunderlag beräknas öka med cirka 2 procent i innevarande år och nästa år. Sedan dämpas till cirka en procent per år under 2018-2019 i år. Det är främst en konsekvens av sysselsättningsutvecklingen försvagas när konjunkturen viker ner mot normalläge. Samtidigt som skatteunderlagstillväxten försvagas mot slutet av perioden växer befolkningen snabbare än på många år. Det innebär att det reala skatteunderlaget per invånare minskar, vilket inte inträffats sedan finanskrisen 2009-2010. Enligt SKL:s bedömning ökar BNP med 3,4 procent i år och 2,4 i nästa år. Sedan blir ökningen cirka 2 procent under perioden 2018-2020.

Utvecklingen av samhällsekonomin påverkar kommunernas och landstingens ekonomiska förutsättningar och verksamhet. Kommunsektorn är i mycket stor utsträckning beroende av skatteunderlagsutvecklingen i så väl den egna kommunen som i riket. En positiv utveckling av hela samhällsekonomin är viktig då den dominerande inkomstkällan utgörs av skatteintäkterna.

Österåkers kommun ska vara en valfrihetskommun präglad av mångfald. Kommunens välfärdstjänster levereras av både andra företag/utförare och kommunens egen produktion. Detta gäller såväl inom förskolor och skola som inom vård och omsorg samt stödtjänster som städ, transport m.m. Andelen av verksamheten i egen regi har utvecklats i olika verksamhetsområden enligt nedan:

Verksamhet	2006	2015
Förskola	75%	63%
Grundskola (1-9)	83%	66%
Gymnasieskola	42%	29%
Hemtjänst	88%	43%
Äldreboende	85%	16%
LSS-boende	98%	73%
Fritidsgårdar	100%	100%

All kommunal verksamhet kan utmanas utom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner. Både ”Regelverk och tillämpningsföreskrifter för utmanarrätt” och ”Riktlinjer för hantering av personalinitiativ till överlåtelse av kommunal verksamhet” har hanteras av Kommunfullmäktige.

Hemtjänstverksamheten i egen regi har redovisat negativa avvikelser flera år i rad. För att komma tillrätta med det fleråriga underskottet har Produktionsstyrelsen beslutat om en definitiv avveckling av hemtjänst på fastlandet på dag och kväll skall ske under hösten 2016.

Kommunen välkomnar initiativ från utomstående och egna medarbetare att utmana kommunen i syfte att överta verksamhet i andra driftsformer. Uppdraget från Kommunfullmäktige kan ses som en del av ambitionen att förändra och utveckla kommunens verksamhet genom att öka mångfalden i utbudet av tjänster och därmed öka valfriheten samtidigt som skattebetalarnas medel används på effektivast möjliga sätt.

Gemensamt för samtliga aktörer och leverantörer av välfärdstjänster är uppdraget att ha medborgarnas bästa i fokus. Detta ska säkerställas via program för uppföljning och insyn.

2.2 Skatteintäkter och statsbidrag

Kommunernas skatteintäkter är direkt beroende av hur de beskattningsbara förvärvsinkomsterna, det vill säga i huvudsak lönesumma och transfereringsinkomster, utvecklas. Enligt skatteverkets underlag för inkomstår 2015 ökade skatteunderlaget i riket med 4,7 % och i Österåker med 4,4 %. Regeringen har bedömt att skatteunderlaget för åren 2015 och 2016 kommer att uppgå till en ökningstakt med 5,0 respektive 5,3 procent. Regeringens aktuella bedömning av uppräkningsfaktorerna är 5,2 % för år 2015 och 5,0 % år 2016 samt 5,2 % för år 2017. Dessa uppräkningsfaktorer styr de preliminära förskottsbetalningarna av skatteintäkter för år 2017. En förändring av uppräkningsfaktorn med en procentenhet för Österåker innebär att skatteintäkterna förändras med ca 19 Mkr.

Österåker arbetar tillsammans med övriga kommuner i Stockholm Nordost för förbättrad kollektivtrafik i regionen genom att bl.a. delta i Sverigesförhandlingen. För kommunens del är en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm City det som bedöms vara till störst nytta och detta objekt ingår i Sveriges förhandling. I Åkersberga och längs Roslagsbanans stationer västerut planeras ca 5 000 bostäder tillkomma till 2035 och ytterligare ca 1600 bostäder kan tillkomma vid en förlängning av Roslagsbanan in till City.

2.4 Demografiska förändringar

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för kommunen, eftersom den påverkar behov och efterfrågan av de kommunala tjänsterna. Invånarantalet påverkar även storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och det kommunala utjämningsystemet. Det är också av betydelse hur fördelningen och utvecklingen är mellan olika åldersgrupper. Eftersom delar av utjämningsystemet finansieras inom kommunkollektivet är det av betydelse hur befolkningsförändringarna blir på riksnivå.

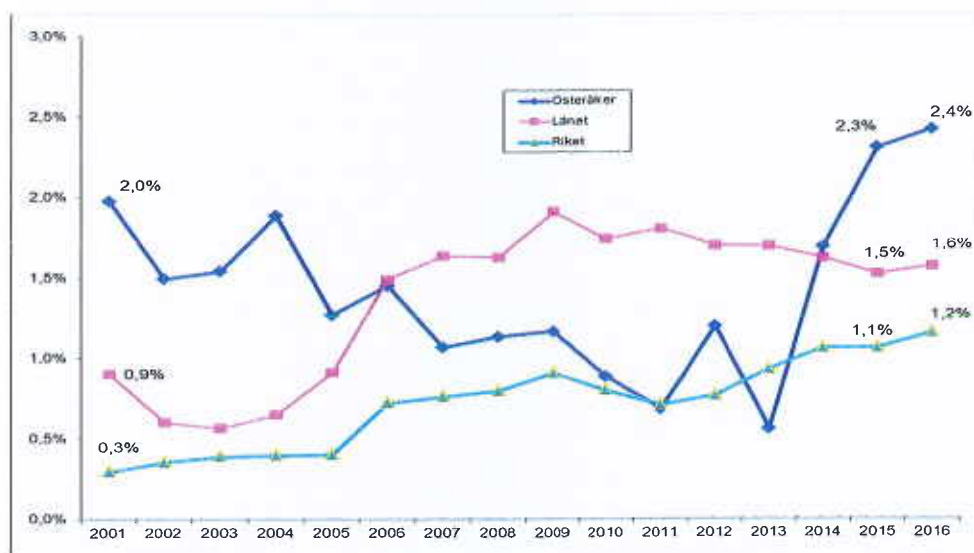
Befolkningsutvecklingen är beroende av byggande av nya bostäder. I åldersgrupperna upp till med 18 år har kommunen en högre andel personer än både riket och länet i genomsnitt. I åldersgrupperna från 65 år och uppåt har däremot kommunen lägre andel personer än rikssnittet men högre än snittet i Stockholms län. Enligt befolkningsprognosen ökar dock de äldre kontinuerligt de kommande åren, såväl nominellt som andelsmässigt.

Enligt kommunens befolkningsprognos 2016 kommer befolkningen i Österåkers kommun att öka med ca 3 420 personer under 2017-2019, dvs. med ungefär 1 140 personer per år. Andelen 20-64 åringar beräknas vara oförändrad (ca 55,3%) under 2015-2019. I följande sammanställning redovisas den befolkningsutveckling som bedöms bli aktuell under de närmaste åren. Tabellen avser förhållanden den 31 december respektive år.

Kommunens befolkningstillväxt har varit högre än rikets snitt men lägre än länets snitt. Undantaget var år 2011 och 2013 då kommunens befolkningstillväxt var i ungefär samma takt som riket. År 2014 och 2015 var kommunens befolkningstillväxt högre än både rikets- och länets snitt. För år 2015 blev kommunens befolkningstillväxt 2,3 % vilken var högre än både rikets (1,1 %) och länets (1,5 %) snitt.

Enligt de senaste uppgifterna från SCB kommer antal invånare i Österåker för år 2016 utvecklas bättre än kommunens befolkningsprognos för 2015. I beräkning av skatteintäkter för perioden 2017-2019 har hänsyn tagit till de senaste uppgifterna från SCB. Antal invånare i Österåker per 2016-08-31 är 43 035 dvs. en ökning med 905 jämfört med 2015 12 31. Ökningen för 2016 kommer att bli ca 2,4 % jämfört med 2015. Detta är högre än både riket och länet. Följande diagram visar kommunens befolkningsförändring under 2001-prognos 2016 i förhållande till både Länet och Riket.

Enligt befolkningsprognosen ökar andelen i olika åldersgrupper mellan 7 % till 15 % under perioden 2015-2019. Andelen av befolkningen som befinner sig i förvärsarbetande ålder, här definierad som 20-64, kommer att öka med 10 % under motsvande period.

Text	Ålder	Utfall 2014	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019
Nyfödda	0 år	430	429	453	472	501	534
Förändringar i %			-0,2%	5,6%	4,2%	6,1%	6,6%
Förskolebarn	1-5 år	2 646	2 721	2 761	2 795	2 879	3 039
Förändringar i %			2,8%	1,5%	1,2%	3,0%	5,6%
Skolbarn	6-15 år	5 851	6 050	6 201	6 361	6 455	6 503
Förändringar i %			3,4%	2,5%	2,6%	1,5%	0,7%
Gymnasium	16-19 år	2 044	2 003	2 002	2 056	2 132	2 305
Förändringar i %			-2,0%	0,0%	2,7%	3,7%	8,1%
Förvärsarbetande	20-64 år	22 792	23 289	23 903	24 468	25 084	25 788
Förändringar i %			2,2%	2,6%	2,4%	2,5%	2,8%
Pensionärer							
Yngre	65-79 år	6 001	6 188	6 321	6 428	6 509	6 590
Förändringar i %			3,1%	2,1%	1,7%	1,3%	1,2%
äldre	80-w år	1 416	1 450	1 534	1 620	1 720	1 841
Förändringar i %			2,4%	5,8%	5,6%	6,2%	7,0%
Hela befolkningen		41 180	42 130	43 175	44 200	45 280	46 600
Förändringar i %			2,3%	2,5%	2,4%	2,4%	2,9%
Förändringar			950	1 045	1 025	1 080	1 320

Befolkningen år 2017 jämfört med år 2016 förändras enligt följande:
Förskolebarn (1-5 år) ökar med 34 barn, grundskolan (6-15 år) ökar med 160 elever, gymnasieskolan (16-19 år) ökar med 34 elever, Äldreomsorg (över 65 år) ökar med 193 personer varav 86 personer över 80 år.

För att skapa förutsättningar för god resursplanering är det viktigt att utvidga analysen till att även omfatta de som bor i kommunen men inte är folkbokförda. Förutom osäkerheten kring hur många nya asylsökande som väntas till landet framöver, och därmed till kommunen, tillkommer osäkerhetsmomentet kring hur snabbt Migrationsverket kan avgöra asylärenden.

2.5 Nya regler

- **Översyn av ersättning till kommuner för s.k. dold mervärdesskatt
En särskild utredare**

Utredningen för översyn av ersättning till kommuner och landsting för s.k. dold mervärdesskatt överlämnade den 2 november 2015 sitt slutbetänkande till regeringen. Utredningens uppdrag har varit att se över den ersättning som kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund får för s.k. dold mervärdesskatt vid upphandling av eller bidragsgivning till verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg, utbildning och vid hyra av lokaler för vissa boendeformer. Utgångspunkten ska vara att förslag till ändringar i regelverket ska syfta till konkurrensneutralitet vid valet mellan att bedriva verksamhet i kommunal eller privat regi.

Den statliga ersättningen till kommuner och landsting lämnas sedan 1991 som huvudregel med en schablon på 6 procent av kostnaden.

För utbildningsområdet visar utredningens beräkningar enligt nedan:

Förskola	3,8 %
Grundskola	5,8 %
Fritid	4,1 %
Gymnasium	7,3 %

- **Utjämningsystem**

En särskild utredare ska löpande följa upp det nya skatteutjämningsystemet. I utredningen ingår att analysera om det finns strukturella kostnadsskillnader som inte beaktas i utjämningsystemet. I syftet att värna utjämningsystemet har regeringen tillsatt en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Stadskontoret har överlämnat förslag på ändring av kostnadsutjämningsdelmodell för barn och ungdomar med utländsk bakgrund till Regeringen. Delmodellen för barn och ungdomar med utländsk bakgrund ska utjämna för de merkostnader i framför allt förskola och skola som kan följa av att en kommun har stadsdelar med relativt många barn och elever med utländsk bakgrund. Nuvarande indelningsgrund är församling. Uppgifter om befolkningen är från 2009 och uppdateras inte. Enligt regeringen bedöms omfördelningseffekterna att bli små. Förändringar kommer att träda i kraft den 1 januari 2017. För Österåkers del innebär förändringarna knappt - 1 Mkr.

SCB har på eget initiativ ändrat beräknings sättet för två variabler i kostnadsutjämnningen. Dels har personer med etableringsstöd exkluderats i variabeln ”arbetslösa utan ersättning” i dels modellen för individ- och familjeomsorg. SKL har i brev till berörda parter framfört klagomål på SCB:s förändringar.

- **Översyn av RIPS 07**

Riktlinjerna för beräkning av pensionsskuld hos kommuner och landsting antogs 2007. RIPS- kommittén har tillsatt en arbetsgrupp med uppdrag att göra en översyn av nuvarande riktlinjer i första hand ränteantagandena och antagandena om dödlighet i modellen. SKL:s styrelse har fattat beslut om kommitténs förslag som innebär

- Den s k **indikatormodellen** ändras så att den kopplas till en real ränta (tidigare antogs inflationen vara 2%)
- Den reala räntan definieras som den långa räntan mätt som den 10-åriga statsobligationsräntan minus inflationstakten. Indikatorn är det rullande 5-årsgenomsnittet av denna.
- Toleransintervallet kring diskonteringsräntan är ± 1 procentenhet
- Handlingsregeln säger att RIPS-kommittén enbart har mandat att föreslå förändrad ränta då indikatorn ligger utanför det s k toleransintervallet
- RIPS-ränta blir oförändrad 2017
- Trygghandgrundernas dödlighetsantaganden fortsätter att gälla tills vidare. Men RIPS-kommittén har möjlighet att föreslå korrigeringar ifall det skulle bli nödvändigt.

SKL:s styrelse har fattat beslut om att

1- att rekommendera medlemmarna att från och med verksamhetsåret 2017 att vid beräkning av pensionsskuld tillämpa RIPS 07 kompletterat med de förslag som finns i RIPS-översyn.

2- att uppdraga åt kansliet att ta fram en sammställning av regelverket i en ny Rips 17.

RIPS-kommittén beslutade den 14:e september 2016 att RIPS-räntan tills vidare ska ligga kvar på 1 procent.

- **Riktade bidrag för lärarlönelyftet**

En extra löneökning för särskilt kvalificerade lärare som finansieras av riktade stadsbidrag kommer att gälla fr.o.m. med höstterminen 2016. Det är skolhuvudmannen som söker detta lärarlönelyft. Totalt tre miljarder för hela landet. Man ska använda minst 90 procent av bidraget till lärare och förskollärare i förskoleklass, grundskola, gymnasieskola.

Maximalt 10 procent får man använda till löneökning för förskollärare i förskolan och fritidspedagoger i fritidshemmet. Bidragsramen är cirka tre miljarder kronor årligen, vilket räcker till löneökning för ungefär 60 000 lärare i Sverige. Syftet med bidraget är att höja läraryrkets attraktionskraft och därigenom förbättra resultaten i skolan. För Österåkers skolor blir det cirka 13 Mkr varav 9,6 Mkr inom egen regi. Inom produktionsförvaltningen får drygt 200 av de berörda lärarna mellan 1 500 kr-3 500 kr per månad. Utbetalningen sker i oktober månad.

- **Översyn av assistansersättningen och LSS**

Regeringen har utsett en särskild utredare för att se över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken och delar av lagen om stöd och service (LSS). Syftet med uppdraget är att skapa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling och mer träffsäkra insatser. Uppdraget ska senast redovisas den 1 oktober 2018. Kommunerna finansierar de första 20 timmarna per vecka. I Österåkers kommun finns ungefär 70 personer inom insatsen "Personlig assistans" enligt SFB.

- **Redovisning av pensionskostnader och förslag till ny kommunal redovisningslag**

Utredningen föreslår bl.a. att hela pensionsåtagandet ska redovisas i balansräkningen enligt fullfundsmodellen. Förslaget innehåller i övrigt ett flertal förändringar jämfört med nuvarande lagstiftning, exempelvis tydligare reglering av innehålllet i förvaltningsberättelsen och den sammanställda redovisningen, samt vissa förändringar av värdering av finansiella tillgångar m.m. En ny lagstiftning föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Kommunal redovisningslag kommer att utvecklas med följande punkter

- Nytt namn – Lag om kommunal bokföring och redovisning
- Ny struktur och indelning av kapitel och paragrafer
- Delvis ökad detaljreglering, ofta med innebörden att vissa av RKR:s rekommendationer blivit lag

Förslaget har varit på remiss (sista svarsdag 1 september 2016) och ska enligt plan behandlas av Riksdagen under våren 2017. Lagen kan träda i kraft fr o m 2018 enligt tidsplanen.

- **Obligatorisk lovskola**

Regeringen har planerat att göra det obligatoriskt för kommuner och övriga skolhuvudmän att anordna lovskola. Lovskolan ska erbjudas till alla elever i årskurs åtta och nio som riskerar att få F- alltså icke godkänt i betyg, samt elever som har gått ut grundskolan, men som saknar nationellt gymnasieprogram.

Reformen ska finansiera genom att regeringens anslag till det kommunala utjämningsystemet ökar med 30 Mkr 2017 och 60 Mkr fr.o.m. 2018. (För Österåkers del cirka 260 tkr fr.o.m. 2018).

- **Rätt till behörighetsgivande utbildningar inom Komvux**

Under år 2016 fanns det medel (under ett år) för 8 599 årselevplatser fördelade som s.k. kunskapslyftsplatser. De har kunnat användas för både teoritiska och yrkesinriktade platser. Inför 2017 planeras i stället att införas så kallade behörighetsgivande utbildningar. Den består dels av en rättighet för elever som saknar grundläggande behörighet för högskolestudier att läsa in den inom vuxenutbildning. Den består också i en rätt att läsa in särskild behörighet för högskola och särskilda förkunskapskrav för yrkeshögskola inom vuxenutbildningen. Reformen ska finansiera genom att regeringens anslag till det kommunala utjämningsystemet ökar med 530 Mkr fr.o.m. 2017. (För Österåkers del cirka 2,3 Mkr. Det är svårt att på förhand uppskatta vilka utbildningsvolymerna som en sådan rättighet medför).

- **Behovsstyrd administration**

Behovsstyrd administration är ett "Köp & säljssystem" som togs i bruk 2010 för att fördela ut kostnader för kommunens overheadfunktioner. Utifrån förvaltningarnas behov och användande ska berörda enheter fördela kostnader genom av fördelningsnycklar till förvaltningarna. Fördelningsnycklarna ska tas fram med hänsyn till faktiska kostnader ur ett kundperspektiv. Systemet skapar en viss frihet att påverka sina egna kostnader då det faktiska användandet styr fördelningen.

Syftet med systemet är att kommunens kostnader för administration ska effektiviseras och konkurrensneutraliteten för produktionsstyrelsen beaktas. Det innebär att respektive förvaltning påverkar och står för kommunens gemensamma kostnader.

Fördelningsnycklarna har uppdaterats inför budget 2017. Fyra tjänster (två Controller för Produktionsförvaltning, en fastighetsamordnare och en kommunikatör från Socialförvaltning) tillhör organisatorisk BSA inom Kommunstyrelsens kontor för budget 2017 och finansieras av berörda förvaltningar. För övrigt har två nya tjänster (Upphandlare, och chef för servicecenter) beräknats inom BSA för budget 2017).

- **Regeringen budgetproposition**

Den 20 september presenterade regeringen 2017 års budgetproposition. Kort sammanfattning av viktigaste förslagen:

- A- Mer resurser till välfärden, 7,7 miljarder till kommunerna år 2017.
- B- Lovskola införs från år 2017 och kommunerna tillförs 30 miljoner, år 2018 tillförs 60 miljoner.
- C- En "läsa skriva räkna-garanti" genomförs från år 2018 och kommunerna tillförs 130 miljoner per år.
- D- Rätt till Komvux innebär en förstärkning med cirka 530 miljoner per år.

I budgetpropositionen ingår en satsning om 10 miljarder till kommuner och landsting (varav 7,7 miljarder till kommuner) från år 2017. Pengarna till kommunsektorn kommer dels att fördelas på samma sätt som via det kommunalekonomiska utjämningsystemet dvs. i kronor per invånare, dels med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända. Enligt preliminära uppgifter blir ca 16,7 Mkr varav ca 9 Mkr via utjämningsystemet för Österåkers kommun för 2017.

3. Kommunens ekonomiska förutsättningar för perioden 2017-2019

3.1 Ekonomisk utveckling

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har ca 537 Mkr reserverats för pensionsskulden på ansvarsförbindelsen. Detta motsvarar 72 % av pensionsskulden avseende före 1998. Soliditeten har förbättrats och uppgått till ca 65 % vid bokslutet 2015 (exkl. Pensionsskuld före 1998). Ytterligare medel kommer att reserveras vid årsredovisning år 2016. Kommunens ekonomiska utveckling har under 2010-2015 sett ut enligt nedanstående tabell.

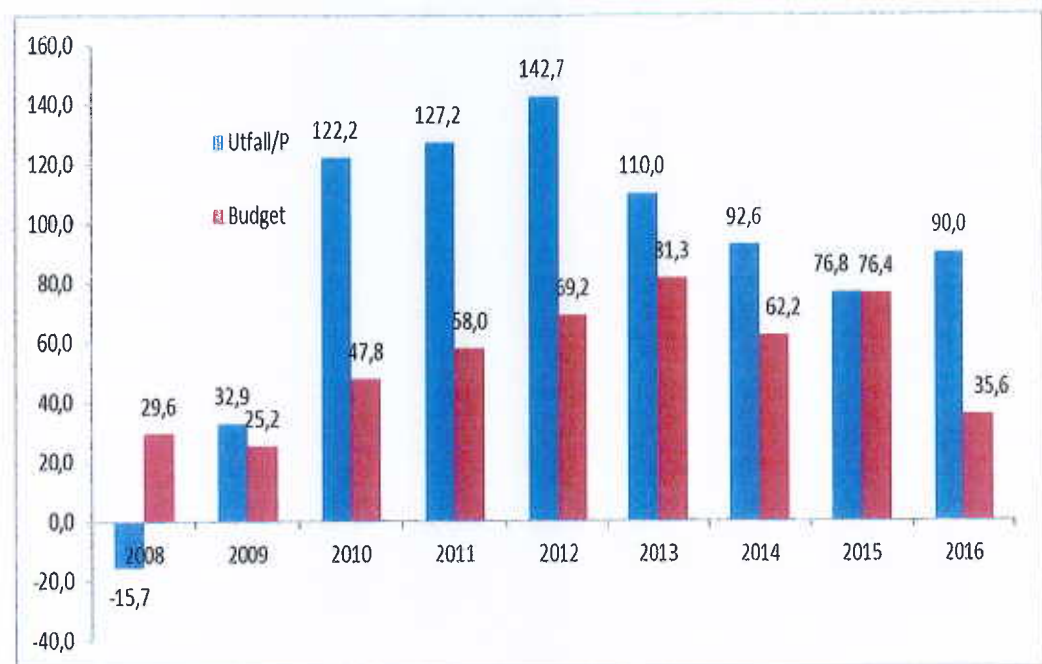
Text	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nettokostnader Mkr	1 544	1 582	1 632	1 712	1 796	1 902
Förändring Mkr	13	38	50	81	84	106
Förändring %	0,8%	2,4%	3,0%	4,7%	4,7%	5,6%
Nettokostnadersandel %	93%	93%	92%	94%	96%	97%
Årets resultat Mkr	122,2	127,2	142,7	110,0	92,6	76,8
Soliditet %	56%	64%	65%	67%	68%	65%

Nettokostnader/inv.	39 072	39 762	40 522	42 285	43 612	45 149
Förändring %	6,3%	1,8%	1,9%	4,4%	3,1%	3,5%

Resultatet över en 6-års period (2010-2015) har genomsnittligt uppgått till drygt 6 %. Det ackumulerade resultatet för perioden var ca 672 Mkr, varav ca 407 Mkr reserverat för pensionsskulden och ca. 170 Mkr inom resultatutjämningsreserv. Kommunens finansiella mål har uppfyllts under perioden.

Budget för 2016 har upprättats under i en utdragen lågkonjunktur och tillväxten i sysselsättning har varit på väg till förbättring. Skattesatsen har sänkts med 50 öre exkl. skatteväxling om 2 öre för 2016 jämfört med år 2015 och resultatbudgeten uppgår till 35,6 Mkr. I budget 2016 ingår medel för indexuppräknning, volymförändringar och en del extra satsningar inom olika verksamhetsområden. Bokslutsprognosen för 2016 visar på ett överskott om 90 Mkr dvs. 54,4 Mkr jämfört med budgeten.

Årets budget och resultat 2008-2014 och prognos 2015, mnkr

Budget 2017 har byggts på att kostnaderna utgör ca 99 % av skatteintäkterna och resultatet uppgår till + 41 Mkr dvs. en budget i balans med en god marginal.

3.2 Skattesats

År 2016 sänktes skattesatsen med 50 öre jämfört med året innan. Två öre skatteväxling mellan länets kommuner och landstinget har skett i samband med utförandet av viss hälso- och sjukvård inom LSS verksamheter fr.o.m. januari 2016. Österåkers kommun ligger på sjätte plats bland de 26 kommunerna i Stockholms län. För år 2017 sänks kommunens utdebitering ytterligare med 42 öre vilken innebär 17,75 per skattekrona.

Skattekraften (antal skattekronor per invånare) i förhållande till Riket har minskat till drygt 114 % vilken innebär att Österåker får bidrag via inkomstutjämnings-systemet. Enligt skatteverkets preliminära uppgifter för år 2015 har kommunens skattekraft ökat med drygt 2 % och länet med cirka 3,5 % samt riket med cirka 3,6 %.

3.3 Skatteintäkter och statsbidrag

Utveckling av kommunalskatt och utjämningsystem inkl. statsbidrag för Österåkers kommun redovisas nedan:

År	Utfall 2014	Utfall 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Kommunalskatt	1 713	1 806	1 852	1 884	1 959	2 033
Förändring Mkr	46	93	46	33	74	74
Förändring %	2,7%	5,2%	2,5%	1,7%	3,8%	3,7%
Utjämningsystem, mm	159,2	160,9	180,3	216,4	208,9	205,4
Förändring %	1	2	19	36	-8	-4

Till grund för beräkningarna ligger kommunens skatteunderlagsprognos för riket, 2017 års kostnadsutjämningsprognos, skattesatsen för 2017 som uppgår till 17,75 samt kommunens egen befolkningsprognos och andra lokala faktorer.

Kommunsektorns skatteintäkter ökar förhållandevis i god takt under perioden 2014-2017 med hänsyn till förändringar av skattesatsen och nära normal under 2018-2019..

I år och nästa år växer inhemsk efterfrågan i den svenska ekonomin snabbare än export. BNP förväntas växa med cirka 3 % under 2016 och 2017. Utvecklingen åren 2018-2019 ligger mer i linje hur BNP har utvecklats historiskt enligt SKL:s senaste prognos.

Utjämningsystemet har som huvudsyfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Utjämningsystemet består i första hand av fyra olika delar: inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag/avgift och regleringsbidrag/avgift.

Regleringsposten beräknas som enhetligt belopp per invånare. Förändringar i ansvaret mellan kommunsektorn och staten regleras ekonomiskt vid tillämpning av den kommunala finansieringsprincipen.

Utöver de bidrag som finns med i statsbidragspåsen finns det ett antal andra olika riktade bidrag till kommunerna (En del av dem är nya riktade statsbidrag)

- Ersättning för införandet av maxtaxan inom förskolan
- Kvalitetssäkrande åtgärder
- Riktade statsbidrag till vuxenutbildning
- Integration i skolväsendet
- Elevhälsosatsning
- Utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- Riktade bidrag för förskoleverksamhet (olika delar)

- Riktade bidrag för skolverksamhet (olika delar)
- Riktade bidrag för äldreomsorg
- Riktat statsbidrag för skolbibliotek
- Riktade statsbidrag till höjda lärarlöner
- Nya medel för höjd personaltäthet i fritidshemmet
- Rätt till Komvux
- Migration och integration
- Inom Kultur och fritid
- Stödet för energieffektivisering
- Inom Miljö och energi
- Riktat statsbidrag för upprustning av utemiljön
- Investeringsstöd till bostäder för äldre

3.4 Prisutveckling och personalomkostnader

Avtal för lärarnas samverkansråd (Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet) gäller tom 2018-03-31 och är nivålost. Vårdförbundet och fysioterapeuterna (Legitimerade Sjukgymnaster) avtal gäller tom 2019-03-31 och är nivålost med en ömsesidig uppsägningstid senast 2016-12-31.

SACO- förbundets tillsvidareavtal är nivålost. Allmän kommunal verksamhets (AKV: Vision, SSR och Ledarna) avtal löper t.o.m. 2017-03-31 och förhandlingar pågår mellan centrala parter

Avtalet för Kommunal gäller tom 2019-04-30. Utrymme för 2017 fastställs av centrala parter ("Märket") och för undersköterskor tillförs ett extra utrymme för 2017 och 2018 om 180 kr respektive 150 kr.

Löneökningstakten förväntas vara relativt måttlig och prognosen för timlöneutvecklingen 2017 till cirka 3,0 procent. I takt med att konjunkturläget förbättras och arbetslösheten sjunker stiger löneökningstakten gradvis under åren 2018-2019.

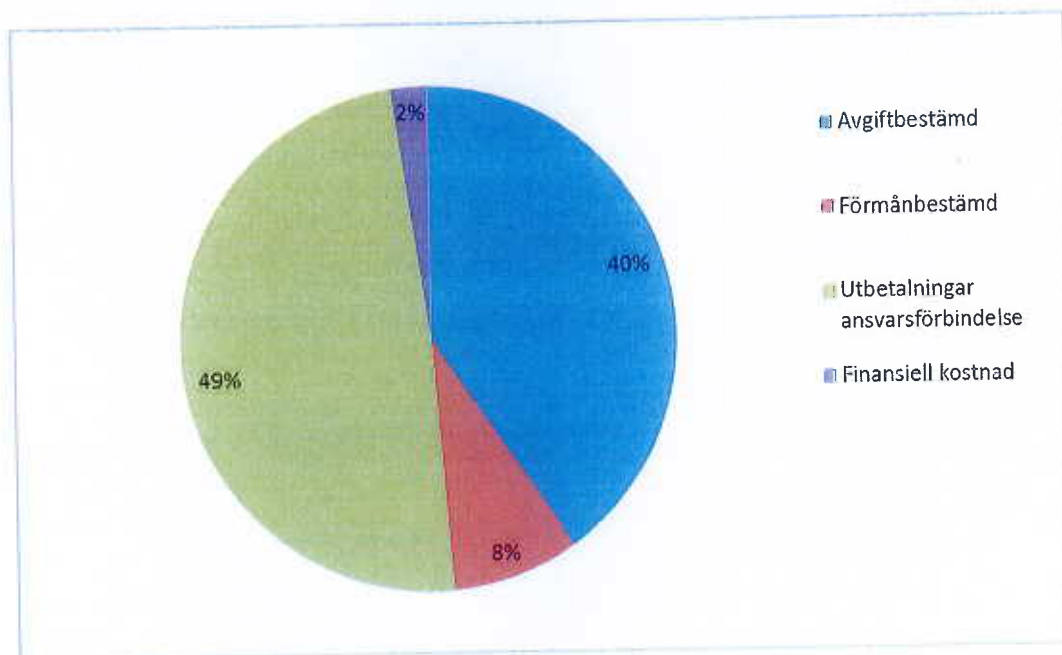
Indexuppräknings för övriga kostnader beräknas med knappt 2 %. Taxor/avgifter förutom maxtaxan och försäljning av tjänster beräknas med 2 % respektive 2,2 %. Utveckling av KPI under 2017 kommer att bli knappt 2% för år 2017.

Personalomkostnader kommer att vara 0,2 % lägre än år 2016 dvs. 38,7% för de flesta anställda. Personalomkostnader för 2017 för specialregler kommer att bli enligt nedan:

- 37,1% för anställda som inte fyllt 25 år.
- 22,0% för anställda som vid årets ingång fyllt 65 år.

3.5 Pensionskostnader

Kommunens totala pensionskostnader består i stort sett av pensionsutbetalningar för pensionärer, individuell del för nuvarande anställda samt avsättningar för förmånsbestämd pension. Särskild löneskatt på 24,26% inkluderas i alla delarna. Pensionskostnaderna kommer att öka de närmaste åren. SKL har beräknat ett PO-pålägg motsvarande 6,83 % för att täcka kostnaderna för aktuella anställda. Resterande del av pensionskostnaderna dvs. kostnader med avseende före 1997-12-31 finansieras av en s.k. regleringspost för pensionskostnader. För år 2017 har 43 Mkr avsatts för denna regleringspost. Ansvarsförbindelsen som är intjänade före 1998 är vid bokslutet 2015 ca 750 Mkr inkl. löneskatt. Kommunen har reserverat cirka 537 Mkr för att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt. Enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel har medel på 130 Mkr placerats.

Pensionskostnader kan fördelas på fyra olika delar, avgiftbestämd och förmånbestämd (över 7,5 IBB), gamla utbetalningar avseende före 1998 samt finansiella kostnader för pensionskulden. Som framgår av ovanstående diagram avser ungefär 50 % av kommunens pensionskostnader utbetalningar för ansvarsförbindelse.

Som framgår av den nya utredningen ska hela pensionsåtagandet redovisas i balansräkningen enligt fullfundsmodellen. På detta sätt gällande modell (blandamodellen) kommer att avvecklas. En ny lagstiftning föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

3.6 Pengnivåer

Kundvalnämnderna har framtagit peng för olika verksamheter enligt Kommunstyrelsens direktiv och anvisningar. Pengen ska gälla för både den egenutförda verksamheten och de externa utövarna. Gymnasiepengen styrs av Länsprislistan. Pengnivåer för olika verksamheter redovisas som bilagor. Peng för olika verksamheter höjs enligt nedan:

Förskola	2,8%	Musikskola	2,0 %
Förskoleklass	7,4%	Fritidshem	4,8 %
Grundskola 1-3	4,4%	Grundskola 4-9	3,4

Gymnasiepeng styrs i stort sett av länsprislistan som beräknas höjas med 1,8 %. Peng inom vård- och omsorg varierar mellan 2- 2,9 %. Peng för övriga verksamheter och icke pengrelaterade verksamheter räknas upp med 2 % jämfört med innevarande år. Hänsyn har tagits till generell löneökning med ca 3,0 % fr.o.m. april 2017 samt extra politiska satsningar för 2016 och 2017 samt riktade stadsbidrag till vissa verksamhetsområden

4. Verksamhetsnetto kostnader och ramar

4.1 Verksamhetens nettokostnader

Det liggande budgetförslaget bygger på ett utgiftstak om ca 99 % av skatteintäkterna under perioden 2017-2019. Motiven till utgiftstaket är balanskravet, buffert för oförutsedda händelser såsom höjda avtalspensioner eller negativ slutavräkning, kommande investeringsbehov samt skapande av ekonomiskt utrymme för framtiden. Det budgeterade resultatet för år 2017 uppgår till 41 000 tkr. Nämndernas utgiftstak avseende bruttokostnaden är beräknad till 2 411 350 tkr och intäkter till 386 180 tkr.

Verksamhetens nettokostnader omfattar, förutom nämndernas verksamheter, även kostnader för pensioner, ökad semesterlöneskuld, statsbidrag för maxtaxan, kompensation för prisutveckling för vissa år samt avskrivningar. I resultatbudgeten har det även avsatts 15 Mkr för oförutsedd verksamhet och 10 Mkr för lokaler som en central post för bl.a. friidrottsanläggning och idrottshall 1 Mkr för särskilda insatser har också budgeterats. Medel för "oförutsedd verksamhet" ska i princip kunna finansiera t.ex. volymförändring som inte har varit känd under budgetprocessen eller för lägre skatteintäkter än vad som har beräknats i resultatbudgeten. Verksamhetens nettokostnad för år 2017 har budgeterats till cirka 2 072 Mkr, dvs. cirka 80 Mkr högre än budget för innevarande år eller cirka 117 Mkr högre än prognos 2016.

4.2 Driftbudget

Nämndernas budget 2017 har i stort sett grundats på prestationer. Prestationsbudgetering innebär att resursfördelningen baseras på volymbeslut dvs. att priset kopplas till per prestation. Detta kommer att fortsätta följas och utvecklas för budget 2017 och plan 2018-19. Beräkningen av budget 2017 har

byggts på budget 2016, volymförändringar med hänsyn till bl.a. kommunens befolkningsprognos, indexuppräknings, bokslutsprognosen för 2016 samt vissa andra kända faktorer.

Nämndernas totala volymökningar har beräknats till ca 28 Mkr. Volymökningarna avser vård- och omsorg (15 Mkr), grundskola (11 Mkr), förskola (3,2 Mkr), fritidshem (1 Mkr), Gymnasieverksamhet och försörjningsstöd har beräknats en volymminskning.

Sammanställnings av nämndernas ramar för 2017

Förslag till bruttokostnads och intäktsramar per nämnd för år 2017 samt totalbelopp för åren 2018-2019 är enligt följande:

Bruttokostnader (tkr)	Budget 2016	Budget 2017	Plan	Plan
			2018	2019
			fasta priser	fasta priser
Kommunfullmäktige	-11 050	-11 250		
Kommunstyrelse	-251 950	-263 800		
Kultur- och fridsnämnden	-88 050	-88 200		
Skolnämnden	-1 070 100	-1 125 700		
Vård- och omsorgsnämnd	-633 350	-659 300		
Byggnadsnämnd	-44 550	-47 650		
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-12 400	-14 350		
Socialnämnd	-198 200	-201 100		
SUMMA	-2 309 650	-2 411 350	-2 526 300	-2 613 700

Intäkter	Budget 2016	Budget 2017	Plan	Plan
			2018	2019
			fasta priser	fasta priser
Kommunfullmäktige	30	30		
Kommunstyrelse	79 000	93 450		
Kultur- och frididsnämnd	6 600	7 250		
Skolnämnd	75 000	88 600		
Vård- och omsorgsnämnd	69 000	71 100		
Byggnadsnämnd	11 100	13 300		
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	5 200	5 450		
Socialnämnd	104 900	107 000		
SUMMA	351 730	386 180	393 230	400 430

4.3 Investeringsbudget

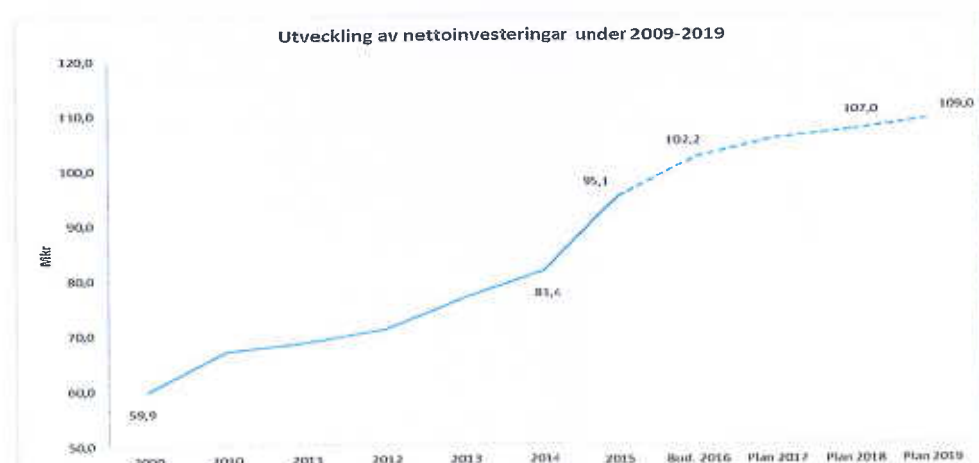
Anslagsbindningen för investeringsbudget är på projektnivå som kan sträcka sig över flera budgetår. Investeringar ska beräknas med ett bestående värde och en livslängd på minst tre år. Eftersom investeringar verkställs vid olika tidpunkter under året kan ett budgeterat projekt helt eller delvis skjutas upp till kommande år. Sådan förändring ska fastställas av kommunfullmäktige.

Investeringsbudget för 2017 är beräknad till 128,1 Mkr (utgifter) och 22,6 Mkr (inkomster). Cirka 3,1 Mkr av inkomster avser exploateringsinkomster (cpl 276- Sockenvägen) och ca 16,5 Mkr som stadsbidrag (Järnvägsbro Rallarvägen-Planskild korsning). Fördelning av investeringsmedel är enligt nedan:

Investeringsbudget (tkr) Utgifter	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Kommunstyrelse	-111 000	-121 600		
Produktionsstyrelse	-4 000	-4 000		
Byggnadsnämnd	-2 500	-2 500		
Summa (utgifter)	-117 500	-128 100	-130 000	-132 000

Inkomster	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Kommunstyrelse	15 000	22 300		
Byggnadsnämnd	300	300		
Summa (inkomster)	15 300	22 600	23 000	23 000

Summa (netto)	-102 200	-105 500	-107 000	-109 000
----------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Produktionsstyrelsens investering på 4 Mkr ska användas av de enheter som har råd att stå för kapitalkostnader pga. gjorda investeringar. Ytterligare kommentarer om Kommunstyrelsens investeringar finns på sidan 48-49.

Avskrivningar

De totala avskrivningarna för investeringar uppgår till 48 Mkr 2017. För 2018 respektive 2019 uppgår de till 49 Mkr och 50 Mkr. Storleken på avskrivningarna påverkas av omfattningen av investeringar. Kapitaltjänstkostnader (ränta och avskrivningar) uppgår till cirka 55,6 Mkr år 2017.

Kompetentavskrivningar enligt Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) har genomförts. Avskrivningsmetoden ska avspeglar hur tillgångars värde förbrukas. Detta innebär att man måste ta hänsyn till skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång. Enligt nya modellen varierar avskrivningstid beroende på typer av investeringar för olika komponenter för respektive kategori.

5 Finansiella intäkter/kostnader

Finansiella kostnader avser i första hand räntekostnader för pensionskostnader som avsatts på balansräkningen och kostnader för pensionsförvaltaren Söderberg & partners. Finansiella intäkter utgörs av borgensavgift, realiserade vinster för placerade medel, räntor på likvida medel samt aktieutdelning från de kommunala bolagen.

De krav som ställs på en borgensavgift är bl.a. att den ska vara marknadsmässig. En för hög borgensavgift innebär en otillåten värdeöverföring från kommunala aktiebolag till kommunen medan en för låg borgensavgift innebär att kommunen gynnar sina kommunala bolag på ett sätt som snedvrider konkurrensen på marknaden. Nivån på borgensavgiften var 0,35 % av beloppet för år 2016 och föreslås oförändrad för nästa år. Hänsyn har tagits till jämförelser med andra kommuner. Detta innebär en avgift med drygt 10 Mkr för år 2017. Fakturering kommer att ske enligt faktiska uppgifter från förra årets årsredovisning.

6 Likviditet och finansiering av investeringsbehov

För perioden 2017-2019 planeras nettoinvesteringar på totalt cirka 308 Mkr och det är viktigt att redan i nuläget se vilka effekter investeringarna får på kommunens ekonomi på längre sikt. En viss osäkerhet råder gällande när i tiden investeringarna kommer att genomföras liksom omfattningen av investeringarna. Investeringsvolymen kommer att finansieras med egna medel (dels via avskrivningar och årets resultat och dels via kommunens kassa). Detta innebär att ingen upplåning behövs under perioden 2017-2019.

Placering av medel på 130 Mkr för pensionskulden avseende före 1998 har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Detta klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp- och försäljning. I dagsläget placeras ca 68 % av medlen inom nominella räntepapper och ca 32 % inom aktierelaterade instrument, enligt Kommunfullmäktiges tidigare beslut. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde på ca 159,4 Mkr.

Kommunens likviditet har ökat kraftigt till följd av årets resultat under 4 senaste åren. Kommunfullmäktige har beslutat om "Policy för förvaltning av överlikviditet" (KF § 1.8, 2014-02-03) för att hantera överskottet på ett effektivt sätt. Under år 2014 har kommunen placerat 300 tkr i olika typer av räntebärande instrument som sprids på olika förfalloperioder 1-5 år enligt kommunens policy för överlikviditet. Cirka 58% av medlen placeras inom nominella räntepapper och cirka 42% inom strukturerade instrument med kapitalgaranti. Marknadsvärdet på tillgångarna per 2016-09-30 är ca.302,7 Mkr.

Söderberg & Partners har föreslagit att uppdatera tabellen för kreditlimiter. Syftet med de utökade kreditlimiterna är att effektivisera förvaltningen och möjliggöra en högre riskjusterad avkastning. På grund av ändrade marknadsförutsättningar med lägre kreditbetyg för både länder och företag är andelen emittenter med de höga kreditbetygen lägre nu än när aktuell policy antogs. Genom att uppdatera limiterna möjliggörs en effektiv förvaltning samtidigt som en större spridning av olika emittenter inom samma kategori kan uppnås. Förslag till förändring av placeringsreglemente redovisas i bilaga 23.

Kommunens likvida medel vid årets början för 2016 var ca 166 Mkr (per september månad 2016 uppgår dessa till ca 196 Mkr). En del markförsäljning och köp av mark är aktuellt under 2016-2017. Likviditeten ska täcka löpande utbetalningar på både drift och investeringar.

7 Avstämning mot finansiella mål

Nettokostnadsandelen, som visar hur stor andel av skatteintäkterna som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader, är ca 99 % under perioden 2017 – 2019 enligt den föreslagna budgeten. Det första finansiella målet, att nettokostnadsandelen ska motsvara 99 %, är därmed uppfyllt i liggande budgetförslag.

I finansiella målsättningar ingår att utdebitering ska hållas så låg som möjligt under perioden 2015-2018. Kommunens skattesats för 2017 är 17,75. Kommunens skattesats har sänkts med 92 öre inför budget 2016 och 2017.

Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3,5 % i snitt under mandatperioden. Budgetförslaget för 2017 har byggts på en kostnadsutveckling om knappt 4 % men i snittet för perioden 2017-2019 uppgår denna till ca.3 %.

Kommunen har avsatt ca 105 Mkr per år för nettoinvesteringar, vilket är högre än avskrivningsnivån och årets resultat. Mellanskillnaden kan hanteras av centrala poster inom resultatbudgeten.

Kommunen har utvecklat ekonomiska styrprinciper och har mer kontroll över kostnadsutveckling i syfte att säkerställa ambitionen om att en god ekonomisk hushållning upprätthålls. Dessutom har kommunen reserverat medel för en del av pensionsskulden för att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt. Kommunen har framtagit en policy för förvaltning av pensionsmedel. Medel har också reserverats inom RUR (Resultatutjämningsreserv) som kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital ska reserveras för pensionsskuld i balansräkning under posten eget kapital. För år 2016 föreslås att reservera medel enligt det finansiella målet.

8 Balanskrav

Det lagstadgade balanskravet innebär att årets resultat ska vara minst ett nollresultat fr.o.m. räkenskapsåret 2000. Om bokslutet visar på ett underskott innebär huvudregeln att det ska återställas inom tre år. Kommunens bokslut för år 2008 visade ett underskott om -15,7 Mkr. Detta har återställts vid bokslutet för 2009. Resultatet för 2015 var 76,8 Mkr och bokslutsprognosen för 2016 pekar på ett överskott om ca 90 Mkr (54,4 Mkr jämfört med budget 2016). Engångsbelopp avseende projektet "Järnvägsbro på Rallarvägen" kan påverka bokslutsprognosen för 2016.

9 Känslighetsanalys

Känsligheten handlar om förändrade parametrar som har använts i budgetarbetet. Kommunens ekonomi påverkas av många faktorer. I tabellen nedan visas exempel på hur några väsentliga faktorer skulle påverka kommunens resultat.

Exempel	Förändring Mkr
Ändrad utdebitering, 1 kr	102
Skatteunderlagsförändring, 1 %	19
Nettokostnadsförändring, 1 %	20
Löne- och prisförändring, 1 %	19
En miljard i statlig satsning på kommunerna	4,3
Inflation, 1 %	6
100 Mkr byggnadsinvestering (första år)	5,5
10 heltidstjänster	4-5

10 KOSTNADS- OCH INTÄKTSBUDGET

TEXT	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
INTÄKTER/UTJÄMNING				
Skatteintäkter	1 856 100	1 884 400	1 958 600	2 032 800
Utjämningsystem, statsbidrag	73 260	130 000	121 000	116 000
Fastighetsavgift	85 140	86 400	87 900	89 400
Statsbidrag, Maxtaxan	17 000	15 700	15 700	15 700
Verksamhetens avgift & bidrag	351 730	386 180	386 180	393 230
Prisutveckling			7 050	7 200
Finansiella intäkter	13 500	13 500	13 700	14 700
Kapitalkostnader	55 570	55 570	55 570	55 570
SUMMA INTÄKTER	2 452 300	2 571 750	2 645 700	2 724 600
KOSTNADER				
Fördelade kostnader	-2 309 650	-2 411 350	-2 438 350	-2 526 050
Räntekostnader	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Avskrivningar	-43 000	-48 000	-49 000	-50 000
Reglering, pension	-43 000	-43 000	-40 000	-37 000
Semesterlöneskuld	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Oförutsett	-11 650	-15 000	-5 000	-3 300
Särskilda insatser	-3 000	-1 000	0	0
Lokaler	-4 000	-10 000	-25 250	-25 250
Prisutveckling			-57 700	-59 100
SUMMA KOSTNADER	-2 416 700	-2 530 750	-2 617 700	-2 703 100
Marginal *	35 600	41 000	28 000	21 500

* Marginal har avsatts för att kunna ha god ekonomisk hushållning. Detta innebär bl.a.

A- Finansierar nödvändiga investeringar utöver budgeterat

B- Täcker oförutsedda händelser såsom höjda pensionskostnader eller negativ slutavräkning.

C- Reserverar för kommunens pensionsskuld avseende före år 1998

Dessa åtgärder medför ett bättre ekonomiskt utrymme för framtiden.

11 RESULTATBUDGET

Av resultatbudgeten framgår hur den kommunala ekonomin förväntas utvecklas under åren 2016-2019.

TEXT	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhets intäkter	368 730	401 880	408 930	416 130
Varav nämnder	351 730	386 180	393 230	400 430
Verksamhetskostnader	-2 372 300	-2 481 350	-2 567 300	-2 651 700
Varav nämnder	-2 325 300	-2 436 350	-2 526 300	-2 613 700
Nettokostnader	-2 003 570	-2 079 470	-2 158 370	-2 235 570
Varav nämnder	-1 973 570	-2 050 170	-2 133 070	-2 213 270
Avskrivningar	-43 000	-48 000	-49 000	-50 000
Kapitalkostnader	55 570	55 570	55 570	55 570
Verksamhets nettokostnader	-1 991 000	-2 071 900	-2 151 800	-2 230 000
Skatteintäkter, utjämning	2 014 500	2 100 800	2 167 500	2 238 200
Skatteintäkter	1 856 100	1 884 400	1 958 600	2 032 800
Utjämningsystem, statsbidrag	158 400	216 400	208 900	205 400
Finansiella intäkter/kostnader	12 100	12 100	12 300	13 300
Finansiella intäkter	13 500	13 500	13 700	14 700
Finansiella kostnader	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
ÅRETS RESULTAT	35 600	41 000	28 000	21 500

12 FINANSIERINGSANALYS

Finansieringsbudget visar hur kommunens kassaflöde utvecklas.

Finansieringsanalys	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHET				
Årets resultat	35 600	41 000	28 000	21 500
Justering för av- nedskrivningar	43 000	48 000	49 000	50 000
Justering för övriga ej likviditetspåverkande p.				
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	78 600	89 000	77 000	71 500
Ökning/minskning kortfristiga fordringar				
Ökning/minskning kortfristiga skulder				
Medel från den löpande verksamhet	78 600	89 000	77 000	71 500
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-117 500	-128 100	-130 000	-132 000
Investeringsbidrag	15 300	22 600	23 000	23 000
Medel från investeringsverksamheten	-102 200	-105 500	-107 000	-109 000
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Ökning av övr lågf skulder				
Ökning långfristiga fordringar				
Ökning av avsättning till pensioner	7 280	12 590	14 130	18 510
Medel från finansieringsverksamhet	7 280	12 590	14 130	18 510
ÅRETS KASSAFLÖDE				
Likvida medel via årets början	165 568	149 248	145 338	129 468
Likvida medel vid årets slut	149 248	145 338	129 468	110 478

Ev. markförsäljning och köp av mark är inte medräknad i ovanstående sammanställning pga. osäkerheten i dagsläget

13 BALANSBUDGET

Balansbudgeten ger information om kommunens ekonomiska ställning med den sista december respektive år som utgångspunkt, dvs. vilka tillgångar som finns samt hur dessa är finansierade.

Text	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Tillgångar				
Anläggningstillgångar	772 140	862 110	920 110	979 110
Omsättningstillgångar	880 000	900 000	925 000	945 000
Summa tillgångar	1 652 140	1 762 110	1 845 110	1 924 110
Eget kapital, Avsättnin. Skulder				
Eget kapital	1 102 890	1 181 720	1 209 720	1 231 220
Avsättningar	148 020	173 900	188 030	206 540
Skulder				
Långfristiga skulder	25 000	65 000	65 000	65 000
Varav bankskuld	0	0	0	0
Kortfristiga skulder	376 230	341 490	382 360	421 350
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 652 140	1 762 110	1 845 110	1 924 110
Soliditet % exkl. pensionsåtaga.*	67	67	66	64
Soliditet % inkl. pensionsåtaga.*	23	27	29	30

Ansvarsförbindelse   **724 380   707 600   684 400   660 700**
Inkl. Löneskatt

* Soliditeten, eget kapital i relation till tillgångarna, visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga. Redovisning av pensionsskuld har gjorts enligt en blandad modell. Detta innebär att större delen av pensionsskulden per sista december 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunens totala pensionsskuld för år 2017 uppgår till 881 Mkr varav 707 Mkr ligger inom linjen (ej inkl. i balansräkningen). Om den ingår som en skuld i balansräkningen sjunker soliditeten från ca 67 % till ca +27 % för 2017.

14 Nämndernas uppdrag och budget

14.1 Kommunfullmäktige

Fullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 51 ledamöter. Det finns 11 olika partier under mandatperioden 2015-2018. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen t ex mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra viktiga ekonomiska frågor, organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter/ersättare samt revisorer, ekonomiska förmåner till förtroendevalda, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kommunfullmäktige har antagit Vision Österåker 2020. Österåker ska vara länets mest attraktiva skärgårdskommun, den skärgårdskommun som flest väljer att flytta till, bo och verka i, starta företag i samt besöka; en skärgårdskommun i världsklass. Utöver visionen för Österåkers kommun har Kommunstyrelsen föreslår sju inriktningsmål tillsammans med indikatorer för mandatperioden 2015-2018.

Revisorernas har enligt kommunallagens lydelse och på uppdrag av Kommunfullmäktige att i den omfattning som följer av god revisionsred granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden.

Överförmyndaren har tillsyn över att ställföreträdarna (gode män/förvaltare) använder huvudmannens medel till dennes nytta och att tillgångarna placeras tryggt. Valnämnden förbreder inför valåret 2018, med bl-a- fastställande av valdistrikt.

Budget 2017	Brutto 2 017	Intäkter 2 017
KF, exkl. revision	-9 415	0
Revision	-1 835	30
Summa KF	-11 250	30

Förändringar

Kommunfullmäktiges brutto ram ökar med 200 tkr avseende indexuppräknings.

Kommunalt partistöd (utbetalning, redovisning och granskningsrapport)

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning till Kommunfullmäktige som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i KL 2 kap. 9 §, första stycket. Till redovisningen ska fogas en granskningsrapport. Redovisningen och granskningsrapporten ska enligt Kl 2 kap. 11 §, andra stycket, ges in till Kommunfullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. Partistöd betalas ut årligen i förskott under januari månad efter beslut av Kommunfullmäktige. Om ett parti som erhållit

partistöd inte lämnat in en redovisning och granskningsrapport inom föreskriven tid, ska Kommunfullmäktige besluta att inget stöd utbetalas till partiet för nästkommande år. I de fall ett mandatstöd har upphört under verksamhetsåret ska Kommunfullmäktige besluta att utgivet mandatstöd för tiden efter det att representationen upphört ska avräknas från nästkommande års partistöd.

14.2 Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsområden omfattar kultur-, förenings-, idrotts-, och fritidsverksamhet. Nämndens uppgift är att finansiera, ta fram riktlinjer, hantera avgifter och ersättningar, följa upp mål och kvalitet inom nämndens olika verksamhetsområden.

Kultur- och fritidsnämnden gör en del beställningar av verksamhet som inte är lagstiftad t.ex. fritidsgårdar, sport och friluftsverksamhet. Nämnden beslutar bl.a. om bidrag till ungdomsföreningar och studieförbund samt har arrangörsansvar för kommunens viktiga kulturevenemang. Musikskoleverksamhet drivs för närvarande av fyra upphandlade utförare.

Nämndens resultatmål

- Nöjdheten med kommunens idrotts- och motionsanläggningar samt kulturutbud ska öka
- Ingen negativ budgetavvikelse redovisas vid bokslutet.
- Att erbjuda skolan ett varierat kulturbud samt uppmuntra till samverkan mellan skola och det lokala föreningslivet.
- Tillgängligheten inom idrott och kultur ska öka.
- Andelen unga som alltid känner sig trygga inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde ska öka
- Att verka för att verksamheter inom kultur- och fritid bedrivs med hänsyn till miljön.
- Att stödja tillväxten genom att ett rikt och mångfacerat kultur- och fritidsliv ska erbjudas.

Volym

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Kultur & fritid						
Musikskolan, antal elever	1 483	1 529	1 580	1 529	1 569	1 606
Musikskolan, antal kurser	1 931	1 835	1 896	1 835	1 883	1 927
Biblioteket, öppettimmar	3 413	3 400	3 450	3 500	3 500	3 500
Biblioteket, besök	189 552	190 000	190 000	190 000	215 000	215 000
Biblioteket, utlåning	142 999	142 999	150 000	150 000	150 000	150 000
Fritidsgårdar,	129	130	133	133	133	133
Fritidsgårdar, antal besökare	53 223	75 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Simall, antal besökare	85 193	84 000	87 000	88 000	89 000	90 000
Simskola	9 698	9 300	10 000	10 200	10 200	10 200

Förändringar

Kultur- och fritidsnämndens bruttoram har förstärkt med 6,1 Mkr jämfört med innevarande budget. Fältassistetverksamhet har ökat med två tjänster och resurser för bibliotek, fritidsgårdar (Ljusterö, Bergagård) samt stiftelsen Wira bruk har förstärkts. Medel har också avsatts för föreningsbidrag avseende funktionsnedsatta, avgiftfri bad för barn upp till 9 år och halvtid fritidskonsult. I Kultur- och fritidsnämndens ram ingår 500 tkr som engångskaraktär för inventering av kultur och sevärdheter i Österåkers kommun. Priskompensation på 2 % ges för 2017.

Hela kostnaden för idrottshallar ingår i nämndens budget för 2016. 50 % av kostnader för idrottshallar och 25 % av kostnaderna för två ishallar som används under skoltid beräknas i Skolnämnden ram för 2017. Därför har ramjustering med 6 Mkr gjorts mellan Kultur- och fritidsnämnden samt Skolnämnden. Österåkers gymnasium kommer att få lokalpeng för nyanlända fr.o.m. 2017-01-01 vilket ska stå för faktiska lokalkostnader. Detta har uppskattat tills 500 tkr ytterligare hyresintäkter för Kultur – och fritidsnämnden.

Budget 2016	Brutto -88 050	Intäkter 6 600
Indexuppräknig	-1 500	150
Hyresintäkter		500
Justering, lokaler	6 000	
Biblioteket	-500	
Fältassistenter	-900	
Föreningsbidrag	-500	
Fritidsgårdar mm	-1 650	
Avgiftsfri (barn upp till 9 år)	-400	
Wira bruk (stiftelsen)	-150	
Inventering av kultur & sev.	-500	
Övrigt	-50	
Budget 2017	-88 200	7 250

14.2 Skolnämnden

Skolnämndens verksamhetsområden omfattar förskola, skola, pedagogisk omsorg, vuxenutbildning, sfi samt fritidshem. Nämndens uppgift är att finansiera, ta fram riktlinjer, följa upp mål och resultat samt informera medborgare om nämndens olika verksamhetsområden. Nämnden fattar också beslut om vissa övriga myndighetsbeslut, t.ex. mottagande i särskola och skolpliktsbevakning. Skolnämnden har ansvar att uppdatera lokalförsörjningsplan inom nämndens verksamhetsområden.

Nämndens resultatmål

- Nöjdheten med förvaltningens bemötande och tillgängligheten ska öka
- Ingen budgetavvikelse och vid behov ska åtgärdsplan tas fram
- Elevernas kunskapsresultat i skolan och föräldrarnas nöjdhet i förskola ska öka.
- Regelbunden samverkan mellan kommunen och landstinget avseende barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola ska ske
- Tryggheten i skolan ska öka.
- Förskolor ska utarbeta en handlingsplan för hur farliga ämnen kan fasas ut.
- Alla elever och barn ska få plats i kommunen om sådan plats önskas.

Kommunen har prioriterat extra satsningar inom förskole- och skolverksamhet de 5 senaste åren och görs så även för år 2017. Utvärdering och bättre uppföljning är en stor utmaning för både Kommunstyrelsen och Skolnämnden, samt att utveckla resultatstyrning inom olika verksamhetsområden.

Kommunfullmäktige gav i budget 2016 Skolnämnden i uppdrag att utveckla modellen för uppföljning och utvärdering, så att sambandet mellan resurser, prestation och resultat klart skulle framgå. Skolförvaltningen har tagit fram en sådan modell med hjälp av en extern konsult. Modellen innefattar en enkätundersökning liknande tidigare kundundersökning samt uppföljning av nyckeltal. Under 2017 kommer den nya modellen implementeras och är tänkt att komplettera den kommunövergripande mål- och resultatstyrningsmodellen.

I uppföljning av resultat och kvalitet samt i huvudmännens kvalitetsredovisningar framkommer gemensamma utvecklingsområden som tillsammans med slutsatser i nationella utvärderingar, öppna jämförelser och skolinspektionens rapporter, ligger som grund för Skolnämndens prioriterade åtgärder för måloppfyllelse. Gemensamma utvecklingsområden

- Likvärdiga förutsättningar för alla elever
- Behörig personal inom skola, förskola och fritidshem
- Lärarnas kompetens
- Rektors/förskolechefs ledarskap
- Elevhälsa
- Resultat i svenska och läs-och skrivkunskaper

I Skolnämndens ram har hänsyn tagits till lokalpeng för både förskole- och skolverksamheter. Lokalpengen har byggts på kommunens genomsnittliga lokalkostnader. Friskolor och enskilda förskolor får samma nivå som kommunala enheter plus 6 % för momscompensation. Lokalpengen för skolor fördelas för F- 5, 6-9 samt fritidshem. Lokalkostnader för 6- 9 har beräknats högre än F- 5. Detta förklaras av att fler ämnen kräver fler klassrum och dyrare

lokalutrustning för bl.a. NO ämnen. Pengen för förskolor per barn ligger på samma nivå oavsett ålder.

Lokalpengen för olika verksamheter sänks för 2017 jämfört med innevarande år då nya hyresnivåer har förhandlat med Kommun fastighet AB (Armada) i samband med bl.a. låg räntenivån.

Skolförvaltningen har uppdaterat och utvecklat lokalförsörjningsplan inom både förskola och skola med hänsyn till kommunens befolkningsprognos. Enligt nuvarande bedömning finns behov av tolv nya förskolor och två-tre grundskolor fram till 2027. Skolförvaltningens aktuella lokalförsörjningsplanen bifogas i budgetmaterialet.

Volym

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Barnomsorg						
Pedagogisk omsorg, barn	183	178	179	178	178	178
Förskola 1-5 år, barn	2 284	2 241	2 311	2 291	2 375	2 450
Fritidshem 6-12 år, barn	3 028	3 107	3 080	3 132	3 150	3 200
Fritidshem, särskolan	14	24	13	17	17	17
Skola						
Förskoleklasser, elever	562	589	594	610	620	630
Grundskola, elever	5 295	5 397	5 435	5 535	5 640	5 720
Grundsärskola, elever	38	38	38	38	39	39
Modersmål	534	465	584	465	510	520
Gymnasiutbildning						
Gymnasium, elever	1 584	1 602	1 514	1 562	1 625	1 690
Gymnasiesärskoleelever	30	30	30	30	31	32
Modersmål	83	85	85	85	88	91
Vuxenutbildning						
Grundläggande	23	37	36	37	38	40
Gymnasial vuxenutbildning (HS)	201	160	160 *	160	160	160
Särvux	13	18	13	18	18	13
SFI (HS)	118	165	185	165	175	190

* 339 studerande enligt KCNO

Förändringar

För volymökningar ökar nämndens bruttoram. Antal elever i grundskolan, fritidshem och förskolan ökar. Nettovolymökning har beräknats ca 13 Mkr. Priskompensation ges ca 20,9 Mkr. Politiska prioriteringar på 20 Mkr som är med i nämndernas ramar, består av i första hand extra medel inom skolverksamhet med ca 15 Mkr samt riktad läs och skriv satsning för ÅK 1-2 under 5 år (1 Mkr per år).

Grundskolepengen för Förskoleklass har höjts med 7,4 % och Fritidshem har höjts med 4,8 %. Grundpengen för grundskolan ÅK 1-3 och 4-9 höjts med 4,4 % respektive 3,4%. Pedagogisk omsorg inom barnomsorg höjs med 2 %.

Riktade statsbidrag för F-3 inkl. fritids har sökts och beviljats med ca 9,8 Mkr för egen regi för läsåret 2016-17. Medel för löneökning för särskilt kvalificerade lärare som finansieras av riktade statsbidrag gäller fr.o.m. med höstterminen 2016, har sökt och beviljats med ca 9,6 Mkr i egen regi.

Inom förskoleverksamhet kommer ett "bonussystem" att genomföras för att dels utöka andelen förskollärare och dels minska antal barn per årsarbetare enligt nedan:

- Förskola som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare under 5,2 ska få 3 tkr/år och barn
- Förskola som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare mellan 5,2 - 5,4 ska få 2 tkr/år och barn
- Förskola som har förskollärare över 40 % ska få 5 tkr per år och förskollärare.
- Mäts vid två tillfällen (15.e april och 15.e oktober) och utbetalas terminvis i maj och november.

Budget 2016	Brutto -1 070 100	Intäkter 75 000
Indexuppräkning	-20 800	600
Maxtaxa		2 300
Volymökning	-13 000	
Momskompensation		700
Hyra Ingmarsö	300	
Justering idrottshallar, ishall	-6 000	
Flyktingverksamhet	-10 000	10 000
Justering hyresnivåer	8 800	
Extra lokaler	4 200	
Extra satsning oktober	-17 000	
Digital utrustning	-2 000	
Skolkök	-1 000	
Vårdnadsbidrag & Nattis	900	
Budget 2017	-1 125 700	88 600

Ytterligare extra satsning för 2017 som engångskaraktär avser dels digital utrustning för skolan på 2 Mkr och skolkök på 1 Mkr för att höja både kvalitet och effektivitet inom måltidsverksamheter. Detta ingår inte i skolpengen och kommer att fördelas genom Solnämnden.

Inom skolnämndes ram finns förutom riktade medel som Salsa inom skola (ca. 11,3 Mkr), socioekonomiska medel inom förskola (ca. 1,8 Mkr) samt övriga likvärdighets resurser (ca. 6 Mkr varav 2 Mkr inom förskoleverksamhet), tilläggsbelopp för olika delar av verksamheter enligt nedan:

Förskolor	7,4 Mkr + 1,7 Mkr språkförskola
Grundskola	35,1 Mkr +1,7 Mkr spec. placeringar
Gymnasium	3,7 Mkr

Samtliga tilläggsbelopp och extra ersättning för särskild stöd inom förskola, grundskola, särskola, fritidshem och gymnasieskolan (inom och utanför kommunen) ingår i skolnämndens budget för tilläggsbelopp/särskilt stöd. Undantaget elever som placeras genom statliga beslut i statens special skola (SPSM).

50 % av kostnader för idrottshallar och 25 % av kostnaderna för två ishallar som används under skoltid beräknas i Skolnämnden ram för 2017. Därför har ramjustering med 6 Mkr gjorts mellan Kultur- och fritidsnämnden samt Skolnämnden.

Finansiering av nyanlända elever som är asylsökande sker via stadsbidrag och beräknas 120 elever varav 80 på gymnasium. De elever som har fått PUT (Permanent uppehållstillstånd) finansieras av statsbidrag via Socialförvaltningen och beräknas 20 elever varav 18 på gymnasium. Österåkers gymnasium kommer att få lokalpeng för nyanlända fr.o.m. 2017-01-01 och de ska stå för faktiska kostnader enligt Kultur- och fritidsförvaltningens bedömning.

14.3 Vård- och omsorgsnämnd

Nämndens verksamhetsområde omfattar äldreomsorg och omsorg om människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Äldreomsorgen omfattar service, stöd och omvårdnad i det egna hemmet för personer oavsett ålder (hemtjänst) samt särskilt boende, korttidsboende och dagverksamhet där även hälso- och sjukvårdsinsatser ingår. Omsorgen enligt LSS omfattar bostad med särskild service för barn och ungdomar samt bostad med särskild service och daglig verksamhet för vuxna. Övriga insatser som ingår är personlig assistans, ledsagning, kontaktperson, avlösarservice, korttidsvistelse och korttidsstillsyn. Verksamheten omfattar dessutom omsorgen om personer med psykisk funktionsnedsättning och personligt ombudsverksamhet. Nämndens resultatmål är:

- Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka
- Finansiering av alla beslut med ekonomisk bäring ska tydliggöras
- Samarbete mellan socialtjänsten och skolan ska förbättras
- Andel omsorgstagare som är nöjda ska öka.
- Personer som är utsatta för våld i nära relationer, ska erbjudas stöd och hjälp.
- Alla omsorgsverksamheter (dagtid) ska ha en handlingsplan för hur farliga ämnen kan fasas ut.
- Tillgång till bostäder för att täcka behovet inom nämndens målgrupper.

Antalet äldre ökar de kommande åren vilket medför ett ökat behov av omsorg. Det är åldersgruppen 80 år och äldre ökar i betydligt större omfattning jämfört med tidigare år, då det var åldersgrupper 65-79 som stöd för den största ökningen. Inom äldreomsorgen har all volymtillväxt planerats till hemtjänst som har stora underskott under 2016. Antalet utförda hemtjänsttimmar beräknas uppgå till 255 000 timmar under 2017. Inom särskilt boende ligger volymerna kvar på samma nivå som budget 2016 och verksamheten visar på ett överskott i bokslutsprognosen 2016. I budget 2017 väntas antalet permanenta platser i särskilt boende uppgå till 246 platser varav 57 externa.

Inom LSS ökar LSS-boende med 5 helårsplatser pga. Ett nytt boende blir färdigt samt köpt av externa platser. Volymen för personlig assistans enligt LSS har ökat med 4 platser medan assistans enligt SFB minskar med 2 platser.

Volym

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Äldreomsorg						
Särskilt boende, årsplatser	221	246	240	246	252	258
Snittkostnad dygn	1 662	1 753	1 750	1 788	1 788	1 788
Korttidsplatser, årsplatser	46	36	35	36	37	38
Snittkostnad dygn	2 274	2 100	2 100	2 142	2 142	2 142
Antal kunder/hemtjänst	544	550	554	565	579	608
Hemtjänst, utförda timmar	250 209	245 506	257 243	255 000	260 100	265 302
Hemtjänst, pris/utförd timme	387	394	394	400	400	400
LSS						
Boende omsorg, årsplatser	145	150	151	155	159	163
Daglig verksamhet, personer	169	171	171	176	180	185
Korttidsvistelse, antal barn,	14	11	11	11	11	12
Korttidstillsyn, antal barn	31	33	33	33	34	35
Personlig assistans enligt LSS.tim.	21	18	18	22	23	24
Personlig assistans enligt SFB	72	69	69	67	67	67
Psykatri						
Antal dygn HVB	9 320	8 494	9 048	8 494	8 706	8 924
Boendestöd, antal timmar	15 155	15 378	15 378	15 378	15 762	16 157
Boendestöd, brukare	124	129	133	129	129	129

Förändring

Volymförändringar innebär att nämndens bruttoram ökar med 15 Mkr varav minst 11,2 Mkr för äldreomsorg avseende år 2017. Indexuppräknningar för bruttokostnader och intäkter uppgår till 11,8 respektive ca. 1,3 Mkr.

Inom budget 2017 finns ytterligare medel för daglig verksamhet för personer som fyllt 67 år (400 tkr), helgaktiviteter för trygghetsboende (500 tkr), anhörigstöd (400 tkr) samt personlig assistans enligt LSS (500 tkr). Medel har

också avsatts för förstärkning av arbetsterapeuter, sjukgymnaster och sjuksköterskor inom särskild boende. Därför har pengarna för särskild boende höjts fr. 2,0 % till 2,9%. Ytterligare medel inom hemtjänstverksamhet har avsatts om 250 tkr som engångskaraktär för att säkerställa hög kvalitet och utökad nöjdheten under 2017.

Lokalkostnader för olika verksamheter sänks för 2017 jämfört med innevarande år då nya hyresnivåer har förhandlats med Kommunfastigheter AB (Armada) bl.a. på grund av låg räntenivå. Vård- och omsorgsnämndens ram har justerats ner med motsvarande belopp.

Inom hemtjänst har pengarna setts över under 2016 och nivån för glesbygd höjts upp till 526 kr/utförd timme. Idag finns sju utförare för att driva hemtjänstverksamhet. Hemtjänstverksamhet under dag- och kvällstid i egen regi avvecklas på fastlandet så att ekonomi i balans uppnås senast 2017-01-01.

Inom äldreomsorg ligger de största behoven i åldersgruppen 80 år och äldre och där har över 30 % av personerna behov av insatser. Det är viktigt att tomplatser som socialförvaltningen betalar för kan beläggas eller att kommunen genom olika åtgärder slipper att ersätta för tomplatser. Att genomföra satsningar inom Vård- och omsorgsnämnden ska inte öka gapet mellan kommunens avvikelser för standardkostnad och jämförbara kommuner.

Budget 2016	Brutto -633 350	Intäkter 69 000
Jusering	200	-200
Engångskaraktär 2016	500	
Indexuppräknings	-11 800	1 300
Volymökning	-15 000	1 000
Varav äldreomsorg	-11 200	1000
Effektiveringskrav	2 000	
Hyressänkning	2 600	
Funktionshinder (äldre)	-500	
Anhörigstöd	-400	
Personlig assistent	-500	
Helgaktiviteter	-500	
Arbetsterapeut, sjukgymnast	-1 500	
Broddar till äldre	-200	
Kontrollfunktion	-250	
Övrigt	-600	
Budget 2017	-659 300	71 100

En särskild genomgång avseende kostnadsutveckling inom äldreomsorg har gjorts under innevarande år. En del utmaningar har framtagits för att pressa ner kostnader så att gapet mellan kommunens kostnader och övriga jämförbara kommuner elimineras/reduceras.

Regeringen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att administrera, fördela medel och löpande följa upp satsningen på en ökad bemanning inom äldreomsorgen under åren 2015-2018. Den totala satsningen är 2 miljarder för 2016. För Österåkers kommun avser det knappt 6 Mkr för 2016. Vård- och omsorgsnämnden har fördelat riktade stadsbidrag till fyra olika enheter inom särskilda boende (Enebacken, Solskiftet, Muskötvägen och Vårdbo) och till utförarna av hemtjänst. Utgångspunkten är att satsningen kommer att göras under 2017.

14.4 Produktionsstyrelsen

Produktionsstyrelsen är en kommunal utförare som i konkurrens med andra leverantörer av välfärdstjänster driver och utvecklar förskola, skola, fritid, stöd för personer med funktionsnedsättning samt vård och omsorg om äldre personer. Uppdraget är att leverera den kvalitetsmässigt bästa och kostnadsmässigt mest effektiva verksamheten, i konkurrens med andra utförare. Produktionsstyrelsens bruttokostnader på drygt 800 Mkr exkl. interna poster inom produktionsförvaltningen finansieras i stort sett av kundvalnämnderna (KUN, VON). Resultatenheterna inom PS har avsatt totalt 4,7 % av omsättningen dels för gemensamma kostnader och dels för verksamhetsfond under 2016. Detta motsvarar ca 45 Mkr. Investeringsbudget för 2017 beräknas till 4 Mkr dvs. oförändrad jämfört med år 2016. Det handlar i första hand om reinvesteringar för olika verksamhetsområden t.ex. solskydd, vitvaror, maskiner inom Sport och friluftsanläggningar. Ur ett konkurrensperspektiv står respektive verksamhet inom produktionen för kapitalkostnader avseende gjorda investeringar eller reinvesteringar.

14.5 Socialnämnd

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten (individ- och familjeomsorg) och vad som sägs i lag om socialnämnd, exklusive omsorg om äldre människor och människor med fysiska och psykiska funktionshinder. Socialnämnden fullgör även kommunens uppgifter vad gäller flykting- och invandrarfrågor för icke yrkesverksamma, uppgifter enligt skuldsaneringslagen, föräldrabalken och uppgifter avseende familjerådgivning och ungdomsmottagning.

Nämndens resultatmål är:

- Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka
- Finansiering av alla beslut med ekonomisk bäring ska tydliggöras
- Samarbete mellan socialtjänsten och skolan ska förbättras
- Äldre personer med missbruk ska erbjudas stöd till ett värdigt liv.
- Våldsutsatta personer och barn som bevittnat våld i nära relationer ska erbjudas hjälp och stöd.
- Verksamheten ska drivas på ett för miljön hållbart sätt.
- Medverka i samhällsplanering för att belysa sociala aspekter

Volym

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Individ- & familjeomsorg						
Försörjningsstöd, antal hushåll	570	570	490	513	526	539
Antal hushåll/mån i snitt	263	228	200	205	210	216
Försörjningsstöd, antal beslut	3 854	3 854	3 276	3 469	3 555	3 644
Varav beviljade	82%	82%	80%	80%	80%	80%
Hem för vård & boende, barn	7,3	7,0	7,0	7,0	7,1	7,3
Familjehem, barn & unga, extern	2,9	3,5	3,5	3,5	3,6	3,6
Familjehem, barn & unga, intern	39,3	37,0	37,0	37,0	37,0	37,0
Hem för vård & boende, vuxna	10,5	13,0	12,3	13,0	13,0	13,0

Priskompensationen inom individ- och familjeomsorg uppgår till 3 650 tkr(bruttokostnader) och 2 100 tkr (intäkter) för år 2017. Socialnämndens ram har förstärkts med 700 tkr för ytterligare en tjänst inom ungdomsmottagningen.

Nämndens bruttoram har sänkts dels för minskade volymer (kostnader) för försörjningsstöd i samband med konjunkturläge och dels lägre hyreskostnader inom socialnämndens verksamhetsområde enligt den senaste förhandling med Armada.

Budget 2016	Brutto -198 200	Intäkter 104 900
Indexuppräkning	- 3 650	2 100
Försörjningsstöd	1 000	
Hyresökning	450	
En tjänst ungdomsmottag.	-700	
Budget 2017	-201 100	107 000

Flyktingverksamhet

Flyktingverksamheten ska finansieraras av olika typer av riktade stadsbidrag. Regeringen har föresagit ett nytt ersättningssystem som är betydligt lägre än nuvarande ersättningssystem och kommer att gälla fr.o.m. juli 2017. Kostnader för utbildning avseende elever som har fått PUT/TUT finansieras av socialnämnden via schablonbidrag från Migrationsverket. Periodisering av bidrag är viktig då bidraget ska täcka kostnader under minst 3,5 år.

Flera kraftfulla satsningar har de senaste åren gjorts för att underlätta personalförsörjningen inom socialförvaltningen. De har i huvudsak varit inriktade på löneinstrumentet. Under 2016 har genomsnittlig löneökning varit

ca 7-8% från den i juli. Översyn av organisation inom socialförvaltningen pågår. En arbetsgrupp med representanter från medarbetarna och fackliga företrädare har arbetat med att ta fram idéer och förslag som kan underlätta personalförsörjningen. Ekonomiska konsekvenser för eventuell omorganisationen är i dagsläget okänd.

14.6 Byggnadsnämnd

Nämnden hanterar frågor om bygglov, marklov, förhandsbesked, strandskyddsfrågor och fastighetsbildningsfrågor. Byggnadsnämnden ansvarar också för samordning/handläggning av samhällsbetalda resor, lokala trafikföreskrifter och dispenser, utfärdande av parkeringstillstånd för rörelsehindrade, trafiksäkerhetsfrågor samt bostadsanpassningsbidrag till funktionshindrade.

Byggnadsnämndens resultatmål är att:

- Nöjdheten med bygglovverksamheten ska öka
- Åtgärdsplan ska beslutas samtidigt som ev. negativ prognos lämnas.
- Samtliga skolor som vill ingå i kommunens trafiksäkerhetsprogram ska ges möjlighet till detta
- Bostadsanpassningsåtgärder ska även fortsatt i hög grad motsvara sökandens förväntningar.
- Trafiksäkerhetsåtgärder ska utföras årligen.
- Vid större byggprojekt informeras byggherrar om fördelar med miljösmarta material val
- Styra nya bostäder och arbetsplatser till, i huvudsak, kollektivtrafiknära lägen.

Volym

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Byggnadsnämnden						
Bygglov, inkomna ärenden	1351	1175	1370	1375	1375	1375
Bostadsanpassn. inkomna ärend	329	300	330	330	330	330
Antal beslut, färdtjänst	450	560	560	560	560	560
Antal beslut, skolskjuts	904	850	850	850	850	850
Inkomna ärenden, trafik	176	150	150	150	150	150
Inkomna ärenden, parkeringstillstånd	184	200	200	200	200	200

För indexuppräknings för bruttokostnader och intäkter ges 900 tkr respektive 200 tkr. Budget för samhällsbetalda resor för 2017 är fast på 23,6 Mkr varav 21 Mkr avser resor. Nämndens bruttoram och intäkter höjs med 2 Mkr till följd av ökade intäkter inom bygglovverksamheten och ökade kostnader inom byggnadsnämndens verksamhetsområden. Budget för trafiksäkerhetsåtgärder har förstärkt ytterligare med 200 tkr.

Budget 2016	Brutto -44 550	Intäkter 11 100
Indexuppräkning	-900	200
Trafiksäkerhetsåtgärder	-200	
Justering	-2 000	2 000
Budget 2017	-47 650	13 300

Investeringar inom BN

Investeringsmedel avseende trafiksäkerhet och tillgänglighet har överförts från Kommunstyrelsens investeringsbudget till Byggnadsnämnden fr.o.m. år 2013. Kommunen kommer även att söka investeringsstöd från Trafikverket inom detta område. Investeringsbudget för 2016 beräknas till 2,5 Mkr (utgifter) och 0,3 Mkr (inkomster) enligt nedan:

Objekt	Utgifter	Inkomster
• Tillgänglighetsåtgärder	0,7 Mkr	
• Trafiksäkerhetsåtgärder	1,5 Mkr	0,3 Mkr
• Omskyltning hastighetsplan	0,3 Mkr	
Summa	2,5 Mkr	0,3 Mkr

14.7 Miljö- och hälsoskyddsnämnd

Nämnden ansvarar bl.a. för tillsyn och tillståndsgivning inom miljöskydd, livsmedel, hälsoskydd, alkohol/tobak och smittskydd.

Nämndens resultatmål som har framtagits, har baserat på både KF:s inriktningsmål och kommunens miljömål. Nämnden ska bl.a. arbeta för

- Kundnöjdheten inom miljö- och hälsoskyddstillsyn samt avseende serveringstillstånd ska öka
- Åtgärdsplan ska beslutas samtidigt som ev. negativ prognos lämnas.
- Inomhusmiljön i samtliga skolor ska kontrolleras
- Inomhusmiljön i samtliga äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska kontrolleras.
- Inga ordningsstörningar eller överservering ska ske på eller i anslutning till serveringsställen.
- Antal inventerade eller uppföljda fastigheter med enskilt avlopp ska öka
- Kontroll av renhet och bedömning av lämplighet för tänkt ändamål ska ske av återvunna massor i samband med exploatering

Volym

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Miljö- och hälsoskyddsnämnden						
Antal ansökn. om enskilt avlopp	135	135	135	135	135	135
Antal ansökn. om serveringstillstånd	21	20	20	20	20	20

För indexuppräknings för bruttokostnader och intäkter ges 250 tkr respektive 100 tkr. MHN:s bruttoram förstärks med 250 tkr för 2016. Nämnden bruttoram har förstärkt dels ansökningsmedel för miljöförbättrande åtgärder för föreningar/organisationer(1 300 tkr) och dels för utökade kontroller i samband med Stockholmsenkäten (250 tkr).

Budget 2016	Brutto -12 400	Intäkter 5 200
Justering	-150	150
Indexuppräknings	-250	100
Utökad kontroll	-250	
Ansökningsmedel för miljö	-1 300	
Budget 2017	-14 350	5 450

14. 8- Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder, samordnar och följer upp kommunens verksamheter och ekonomi. Kommunens stödfunktioner (Personalenhet, Ekonomienhet, IT-enhet, Upphandlingsenhet, Kommunikationsenhet, Näringsliv- och utvecklingsenhet, Budget och kvalitetsenhet samt Kansliet) som finansieras av olika förvaltningar, organiseras under Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen ansvarar för näringslivsfrågor och samhällsutvecklingsprocessen. I denna process prioriteras bl.a. bostadsbyggande.

Samhällsbyggnadsförvaltningens ansvarsområde inom Kommunstyrelsen är:

A- Ansvara för anläggande, drift och underhåll av kommunala gator och vägar, gång och cykelvägar, broar och tunnlar, parker och grönytor, belysning och bryggplatser, kommunägda fastigheter samt kommunens trygghets- och säkerhetsarbete.

B- Ansvara för att förse kommunens förvaltningar med kartmaterial och GIS-tjänster till verksamhetssystem och på intranätet samt göra kartorna tillgängliga för kommuninvånarna via kommunens hemsida eller direktleverans. Ansvara för myndighetsutövning i form av nybyggnadskartor samt andra mätningstjänster som utsättningar och lägeskontroller.

C- Ansvara för detaljplanering och för de tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga frågorna i planerings- och genomförandeprocessen samt att upprätta avtal såsom planerings- och exploateringsavtal. Fastighetsfrågor såsom köp och försäljning av fastigheter, markupplåtelse och lantmäteriärenden.

D- Handlägga ärenden rörande trafik samt verka för en tillfredsställande trafikförsörjning.

Kommunstyrelsens resultatmål är att bidra till att KF:s inriktningsmål uppnås och redovisas enligt inom två följande delar

Kommunstyrelsens resultatmål inom kommunstyrelsens kontor är:

- Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka
- Stödja politiker i att nå de finansiella målen och en ekonomi i balans
- Stödja produktionsförvaltningen och skolförvaltningen att optimera resursfördelning i syfte att nå bättre prognossäkerhet och budget i balans.
- Stödja produktionsförvaltningen och vård- och socialförvaltningen att optimera resursfördelning i syfte att nå bättre prognossäkerhet och budget i balans
- Beredskapsarbetet i Österåker ska hålla en fortsatt hög kvalitet och förmågan hos organisationen att hantera en allvarlig eller extraordinär händelse ska vara säkrad
- Kommunens övergripande hållbarhetsredovisning ska utvecklas och förankras.
- Antalet arbetstillfällen i kommunen ska öka.

Kommunstyrelsens resultatmål inom samhällsbyggnadsförvaltningen är:

- Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka
- Åtgärdsplan ska beslutas samtidigt som eventuell negativ bokslutsprognos lämnas.
- Antal säkra och trygga skolvägar ska öka
- Enkelt avhjälpna hinder i den offentliga miljön i de utpekade stråken, ska åtgärdas
- Antalet personer som känner sig trygga utomhus på kvällar och nätter ska öka.
- Kommunens övergripande hållbarhetsredovisning ska utvecklas och förankras.
- Antalet bostäder som i antagna detaljplaner minst uppfyller bostadsförsörjningsplanens mål, ska öka

Kommunen kommer att arbeta aktivare med effektivisering via förnyelse av arbetssätt och organisatoriska förändringar. Detta sker i samband med uppgifter från LEP (långsikt ekonomisk planering som tidigare har framtagits och kommer att uppdateras i början av nästa år). Kommunstyrelsens kontor kommer att arbeta vidare med strategi och långsiktighet under 2017-2019. En annan prioritering är att utveckla arbetet för kommunens måluppfyllelse i förhållande till Kommunfullmäktiges inriktningsmål och dess indikatorer.

En utredning avseende kostnadsutveckling inom samhällsbyggnadsförvaltningen har framtagits. Effekten av expolateringsverksamhet både kort och långsiktigt ska tydliggöras och en tabell över markförsäljning och förvärv av mark ska utvecklas. Detta underlättar både att kvalitetssäkra kommunens likviditetsplan och att bedöma realiserade poster minst i budgetsammanhang.

Volym inom SBF

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Planläggning						
Antal planbesked	5	4	4	6	6	6
Antal antagna planer	6	10	10	10	10	10
Antal lagkraftvunna planer	5	7	10	10	10	10
Väg & trafik						
Antal tillgänglighetsåtgärder	2	2	2	2	2	2
Antal löpmeter ny gång-&cykelväg	3450	1 500	1 600	1 500	1 500	1 500
Kart & mät						
Antal framtagna primärkartor	528	450	560	500	500	500
nybyggnadskartor	141	140	160	140	140	140
Antal genomförda utställningar	60	55	60	50	50	50
Antal genomförda lägeskontroller	55	55	65	50	50	50

Priskompensationen för bruttokostnader och intäkter inom kommunstyrelsen uppgår till 3 700 tkr respektive 1 500 tkr för år 2017. Kommunstyrelsens budget för 2017 har förstärkts ytterligare. Förstärkningen avser dels ansökningsmedel för föreningar som vill tillgänglighetsanpassa (1 300 tkr) och dels två olika projekt på Ljusterö & Ingmarsö (700 tkr). Extra medel har också avsatts för dels "Trygg i Österåker" (350 tkr) och dels "Radio Österåker" (52 tkr).

Fördelningsnycklarna avseende "Köp & säljssystemet" har uppdaterats inför budget 2017. Fyra tjänster (två Controller för Produktionsförvaltning, en fastighetsamornare och en kommunikatör från Socialförvaltning) tillhör

organisatorisk BSA inom Kommunstyrelsens kontor för budget 2017 och finansieras av berörda förvaltningar. För övrigt har två nya tjänster (Upphandlare, och chef för servicecenter) beräknats inom BSA för budget 2017.

Medel för feriearbete har förstärkts så att fler kan erbjudas sommararbete i tre veckor (60 timmar halvtid). Samtidigt kommer timlönen att höjas från 70 kr till 80 kr/timme för ungdomar under 18 år och från 90 till 95 kr timmen för ungdomar över 18 år. Budgeten omfattar 160 anställda och avser i första hand elever på årskurs två gymnasiet samt nyanlända elever.

Budget 2016	Brutto	Intäkter
	-251 950	79 900
Varav samhällsbyggnadsdel	-117 210	8 220
Indexuppräkning	- 4 000	1 600
Näringsliv (BSA)		4 000
Politisk verksamhet	850	
SBF (engångskaraktär)	2 000	500
Kommunfullmäktigs sal	300	
Brandförvar	300	
BSA	-7 660	7 660
KSK (BSA)	-2 200	
Utvecklingsmedel	1 000	
Justeringar	22	-210
Projekt Ljusterö & Ingmarsö	-700	
Tillgänglighetsanpassning	-1 300	
Trygg i Österåker	-350	
Radio Österåker & KPR	-112	
Budget 2017	-263 800	93 450
Varav samhällsbyggnadsdel	-117 000	8 880

Investeringar inom Kommunstyrelsen

Investeringsbudget för 2017 är beräknad till 121,6 Mkr (utgifter) och 22,3 Mkr (inkomster). Detta innebär en ökning med cirka 3,3 Mkr för nettoinvestering jämfört med budget 2016. Fördelning av investeringsmedel på objektnivå redovisas enligt nedan:

Projekt - budget 2017	Utgifter	Inkomster	Netto
Attraktiv offentlig plats & skärgård	-14 350	300	-14 050
Allé- och gatuplanteringar	-300		-300
Attraktivare Storängstorg (juldekoration)	-100		-100
Bryggor	-300		-300
Hantverksvägen, bollplan enl. policyn	-400		-400
Hantverksvägen, lekplats enl. policyn	-2 200		-2 200
Järnvägsparken, Flyttning träd och häck	-400		-400
Reinvestering i bef. parker	-150		-150
Sabelbacken - aktivitetspark, bollplan enl. policy	-1 000		-1 000
Slussen, vattenreglering o slussportar	-300		-300
Strandängarna Svinnige	-800	300	-500
Trygghetsåtgärder Effektbelysning	-400		-400
Vilplatser längs befintlig gång- och cykelnät	-1 000		-1 000
Åkers kanal Stadspark (exkl fiskvandringväg, slussenåtgärder)	-4 000		-4 000
Åsättra Hamn, muddring inkl. återställningsplan	-3 000		-3 000
Stadsutveckling/Trafikplan	-46 600	19 700	-26 900
Berga stadsgata			0
Busshållplatser, nyinvestering, Åsättra	-300	100	-200
cpl 276-Sockenvägen	-10 800	3 100	-7 700
Järnvägsbro Rallarvägen - Planskild korsning	-35 000	16 500	-18 500
Stationsvägen (enl Åkersberga station)	-500		-500
Svinnige	-2 600	0	-2 600
Täljö vägskäl	-600		-600
Svinnige lokalgator	-1 200		-1 200
Svinnige GC	-800		-800
Gator & vägar, reinvestering	-19 760	0	-19 760
Alceahuset, grusad yta från personalparkering - Belägg och	-400		-400
Belysning-gator och vägar	-2 900		-2 900
Centralvägen, totalrenovering (väg 276-Hackstavägen)	-100		-100
Knipvägen etapp 2	-1 000		-1 000
Knipvägen etapp 3 (proj ing etp 2 - 2015/2016)	-6 500		-6 500
Margretelundsvägen, vägåtgärder helhet utredning	-2 000		-2 000
Styrssystem belysning, inkl. utredning	-400		-400
Säbybron	-1 000		-1 000
Söralidsvägen etapp 3 Favoriten (Sörav-Svartfårav)TS	-1 000		-1 000
Åtgärder vid skolor	-360		-360
Underhåll-broar och tunnlar	-3 000		-3 000
Underhåll-gator och vägar	-1 100		-1 100
Beläggningsåtgärder	-8 270	0	-8 270
Beläggningsåtgärder	-8 270		-8 270

Projekt - budget 2017	Utgifter	Inkomster	Netto
Cykelvägar	-14 400	2 300	-12 100
Cykelställ	-1 000	300	-700
Från avgränsning framtida program Täljö/Gottsunda-Rydbo st	-500		-500
Margretelundsvägen etp 3 (Gårdslötsv-Flaxenviksv)	-2 100		-2 100
Sjökarbyvägen (Getingvägen-Spinnarvägen)	-6 500	1 500	-5 000
Sätterfjärden	-2 000	500	-1 500
Väg 276 (Kanalrondellen-Svinnerondellen)	-1 000		-1 000
Österskärsvägen (Mikaelsvägen-Generalsvägen)	-1 300		-1 300
Kultur och fritid	-8 120	0	-8 120
Badplatser - Reinvestering	-100		-100
Domarudden motionsspår	-1 200		-1 200
Fornminnesområden, restaurering och informationsarbete	-420		-420
Hacksta utegym	-600		-600
Hinderbana	-100		-100
Konst i offentlig miljö	-600		-600
Motionsspår Domarudden - Belysning	-1 000		-1 000
Motionsspår Söra - Belysning	-1 000		-1 000
Mountainbike bana	-500		-500
Ridstigar med belysning	-1 100		-1 100
Bergateater- Nya ljudanläggningar mm	-1 500		-1 500
Miljöåtgärder	-1 800	0	-1 800
Fiskvandringväg	-300		-300
Karsvreta naturreservat, inkl lekplats	-1 000		-1 000
Smedbyån	-500		-500
Digitala kartor	-2 700	0	-2 700
Totalt SBF inom KS	-118 600	22 300	-96 300
IT	-2 000	0	-2 000
Pedagogcentrum	-1 000	0	-1 000
Totalt inom KS	-121 600	22 300	-99 300

Österåkers kommun
Skolförvaltningen

Datum: 2016 09 08
Ärende/nr: SKOLI5 2016/0035

Sammanfattning

Övergripande plan för utbyggnad av nya förskolor och skolor 2017-2040

1. Bakgrund

En övergripande plan för utbyggnad av förskolor och skolor i Österåkers kommun har tagits fram i samverkan mellan skolförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelsens kontor. Planen utgör ett underlag för strategisk planering av förskolor och skolor i kommunen.

2. Nuläge och framtida behov

Fler bostäder och växande befolkning

Enligt aktuella bostadsbyggnadsprognoser för 2016-2040 förväntas ett tillskott av i snitt ca 500 färdigställda bostäder per år främst i kollektivtrafiknära lägen kring och en statsmässig utveckling i centrala Åkersberga. Det innebär fler flerbostadshus och därmed ökande andel lägenheter i relation till småhus.

Prognos befolkning

Enligt befolkningsprognosen 2014-2024 bedöms invånarantalet öka med drygt 800 personer i snitt per år. I de mer långsiktiga prognoserna bedöms invånarantalet uppgå till ca 56 000 år 2027, ca 70 000 år 2040 och ca 90 000 år 2060. Nedan framgår ökningen av barn och ungdomar åldrarna 1 – 19 år under perioden 2016-2027.

Ålder	Ökning antal barn
1 – 5 år	1 219
6 – 15 år	1 625
16 – 19 år	548
Totalt 1 – 19 år	3 392

Kapacitet i förskola och skola

Skolförvaltningen har tagit fram kapacitetsmått för befintliga förskolor och skolor i kommunen, som tillsammans med befolkningsprognoserna ligger till grund för plan

för utbyggnad av förskolor och skolor. Kapaciteten har bestämts utifrån lokalernas storlek, utformning och respektive huvudmans bedömning av lokalernas kapacitet ur verksamhetsperspektiv. Viss variation finns avseende antal platser beroende på aktuella förutsättningar.

I befintliga förskolor finns idag totalt ca 2 400 platser varav 1 533 platser i kommunal drift och 858 i fristående drift. Tillkommer pedagogisk omsorg med ca 150 platser. I förskoleklass/grundskola finns totalt 5 371 platser varav 4024 i kommunal drift och 1 347 i fristående drift. (Skolförvaltningen, februari 2016).

3. Plan för utbyggnad av förskolor och skolor

Föreliggande plan för utbyggnad utgår från nuvarande kunskap om behoven. Det finns flera osäkerhetsfaktorer, exempelvis

- o tidplaner för utvecklingsområden
- o befolkningsprognoser
- o förekomsten av fristående aktörer
- o andel som väljer förskolor/skolor utanför kommunen eller önskar placering i annan del av kommun än bostadsorten.

Att tidigt i planprocessen för nya bostäder utreda behov av förskolor och skolor är viktigt. Om en fördjupad översiktsplan eller program tas fram för ett område ska behovet beskrivas och förslag på utbyggnad av nya förskole- och skollokaler med tillhörande utemiljöer tas fram. I detaljplaner säkras tillräckliga ytor för lokaler (inne- och utemiljö) och hur genomförandet ska ske utreds. Uppgift om planer som vunnit laga kraft, pågående planarbete och kommande exploateringsområden framgår i den fullständiga dokumentet.

Sammanfattning av utbyggnadsbehov

Perioden 2017-2027 bedöms det finnas ett behov av utbyggnad av ca 12 förskolor och 2 – 3 grundskolor. Utifrån nuvarande prognoser kan det även finnas av en ny gymnasieskola inom perioden.

- o 2016 - 2017. Framtagande av programhandling inklusive kostnads kalkyl avseende grundskola F - 6 inkl. idrottshall pågår inom planlagd tomt i Fredsborgsområdet. För utbyggnad av en ny förskola i närområdet krävs ytterligare mark vilket kan innebära behov av ny detaljplan.
- o 2017. Ytterligare en skola behövs i centrala Åkersberga, vilket innebär att detaljplanearbete snarast bör påbörjas.
- o 2018. En förskola vid Täljöviken och två i Svinninge.
- o 2019. Två förskolor och en skola F – 6 (ev F -9) i Näsängen.
- o 2020 - 2021. En förskola i centrala Åkersberga samt en förskola och F – 6 skola i Skåvsjöholm (Svinninge).
- o 2022-2040 behöver ytterligare lägen för nya skolor utredas.

4. Genomförande och utformning

I samband med planläggning utreds närmare behov av förskolor och skolor. I samband med detaljplanen anges bl.a. utformning, gestaltning och genomförandefrågor hanteras. I möjligaste mån kommer kommunen förfoga över fastigheter för förskole-/skolverksamhet och kan upplåta kontrakt i andra hand.. Kommunen ger i uppdrag åt Armada att bygga lokaler för verksamheten. Funktionsprogrammet (kommunens) och Boverkets vägledning bör vara utgångspunkten vid planering, utformning och förvaltning av skolor och förskolor.

5. Osäkerhetsfaktorer och konsekvenser

Det finns osäkerhet i såväl prognoser avseende kommande behov som tidplan för utbyggnad. Tidig information och dialog med privata exploatörer är viktigt. Vid kommande bebyggelseprojekt ska denna plan för utbyggnad av förskolor och skolor beaktas samt dialog föras med bland annat skolförvaltning, planenhet, exploateringsenhet och Armada i planerings- och genomförandeskedet. Beslut om utbyggnad förutsätter att beslut om finansiering har fattats enligt gällande beslutsprocess. Det behöver även göras strategiska markförvärv, byggas infrastruktur som stödjer utbyggnaden, finnas en utbyggd kollektivtrafik samt god tillgång till allmänna platser i form av grönområden.

7. Fortsatt arbete

Österåker har inte tidigare haft en plan för utbyggnad av förskolor och skolor av det här slaget. Vid kommande uppdateringar av planen kan det bli aktuellt att se över vad planen bör innehålla och bl.a. vilka analyser som kan göras i syfte att minska osäkerhetsfaktorer kring förväntat behov samt att säkra genomförandet.

